AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2004. július 8. *

A T-50/00. sz. ügyben,

a **Dalmine SpA** (székhelye: Dalmine [Olaszország], képviselik: M. Siragusa és F. Moretti ügyvédek, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: M. Erhart és A. Whelan, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Dal Ferro ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B „varrat nélküli acélcsövek"-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 140., 1. o.) megsemmisítése, vagy másodlagosan a felperesekre kiszabott bírság mérséklése iránt benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: olasz.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(második tanács),

tagjai: N. J. Forwood elnök, J. Pirrung és A. W. H. Meij bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2003. március 19., 20. és 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Tényállás és eljárás [1]

1 A jelen eljárás tárgya az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 140., 1. o., a továbbiakban: a megtámadott határozat).

[...]

1 — A jelen ítéletnek a jogvita előzményeire vonatkozó indokolása itt nem szerepel. Azt lásd az Elsőfokú Bíróság T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz. JFE Engineering és társai kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 2–33. pontjában.

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás

34 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2000. február 28-án és április 3-án benyújtott hét keresetlevéllel a Mannesmann, a Corus, a Dalmine, az NKK Corp., a Nippon, a Kawasaki és a Sumitomo keresetet indított a megtámadott határozat ellen.

35 A felek meghallgatása után az Elsőfokú Bíróság 2002. június 18-i végzésével a szóbeli szakasz lefolytatása végett egyesítette a hét ügyet, az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 50. cikkével összhangban. Az ügyek egyesítését követően a hét ügy felperesei az Elsőfokú Bíróság Hivatalánál betekinthettek a jelen eljárásra vonatkozó összes aktába. Az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedéseket is elfogadott.

36 Az Elsőfokú Bíróság (második tanács) az előadó bíró jelentésének meghallgatását követően megnyitotta a szóbeli szakaszt. A felek előadták szóbeli előterjesztéseiket, és a 2003. március 19., 20. és 21-i tárgyaláson megválaszolták az Elsőfokú Bíróság kérdéseit.

A felek kérelmei

37 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— teljesen vagy részlegesen semmisítse meg a megtámadott határozatot;

— másodlagosan semmisítse meg vagy csökkentse a rá kiszabott bírságot;

— a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

38 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

— a keresettet egészében utasítsa el;

— a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelem

39 A tárgyaláson a Dalmine jelezte, hogy miután az Elsőfokú Bíróság által elfogadott pervezető intézkedések nyomán megkapta az aktában szereplő bizonyos dokumentumok nem közölt részeinek nem bizalmas összefoglalóját, visszavonja a védelemhez való jog állítólagos megsértésére alapított azon jogalapot, amelyben a közigazgatási eljárás során e dokumentumok bizalmas jellegűként való kezelését kifogásolta.

1. *A lényeges eljárási szabályoknak a közigazgatási eljárás során történt megsértésére alapított jogalapokról*

A Bizottság által a vizsgálat során feltett kérdések jogszerűségéről

A felek érvei

40 A felperes úgy véli, hogy a Bizottság által a vizsgálat során feltett elfogult kérdések megsértették az önvádra kötelezés tilalmát. E kérdések célja az volt, hogy

kikényszerítsék a jogsértés létezésének beismerését, ami ellentétes a Bíróság ítélkezési gyakorlatával (a Bíróság 374/87. sz., Orkem kontra Bizottság ügyben 1989. október 18-án hozott ítéletének [EBHT 1989., 3283. o.] 34–35. pontja). Következésképpen a felperes úgy véli, hogy a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben az az e kérdésekre adott válaszokon alapul.

41 1997. február 13-án és április 22-én a Bizottság kérdéseket tett fel a felperesnek a 17. rendelet 11. cikkének (5) bekezdése alapján. A Bizottság annak elismerésére próbálta rábírni a Dalminé-t, hogy jelen volt az acélcsövek gyártói közötti találkozókon, valamint hogy e találkozók jogellenes céllal történtek, leírva azokat a kérdéses jogellenes gyakorlatokat, nevezetesen a nemzeti piacok tiszteletben tartásáról és az árakról szóló megállapodásokat, amelyekben való részvételét be kellett vallania. A Bizottság különösen arra kérte, hogy tegyen említést a következőkről: „az elfogadott döntések [...], a megbeszélt vagy földrajzi terület szerint rögzített piacfelosztás („sharing keys") és időbeli hatálya, a megbeszélt vagy földrajzi terület szerint rögzített árak és időbeli hatályuk, típusuk megjelölésével". A Bizottság kifogásolta, hogy a Dalmine nem válaszolt e kérdésewkre.

42 1997. június 12-én a Bizottság újra felszólította a Dalminét, hogy nyújtsa be a kért információkat. Mivel a Bizottság úgy vélte, hogy a Dalmine válaszai hiányosak voltak, 1997. október 6-án határozatot fogadott el, amellyel kötelezte a felperest a követelt információk harminc napos határidőn belüli benyújtására, kényszerítő bírság terhe mellett. E határozat, amely ellen a Dalmine keresetet nyújtott be (Dalmine kontra Bizottság ügyben hozott végzés [hivatkozás a 7. pontban]), a Dalmine szerint kárt okozott neki.

43 A Bizottság vitatja, hogy a feltett kérdések a Dalminé-t önvádra kötelezték volna.

44 Továbbá a Bizottság emlékeztet arra, hogy a vállalkozások és a vállalkozások társulásai megtagadhatják a válaszadást a 17. rendelet 11. cikke értelmében nekik feltett kérdésekre (az Elsőfokú Bíróság T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T-65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság, ún. „Cement"-ügyben 2000. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-491. o.] 734. pontja). A 17. rendelet 15. cikke (1) bekezdésének b) pontja csak arra az esetre helyez szankciót kilátásba, ha a vállalkozás helytelen információkat szolgáltat.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

45 Az Orkem kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 40. pontban) 32. pontjának megfelelően e jogalap a vállalkozások védelemhez való jogát érinti (lásd még a Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 8. pontban] 63. pontja). Ezen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a 17. rendelet 11. cikkének (5) bekezdése szerinti információkérő határozat címzettje annyiban rendelkezik a hallgatáshoz való joggal, amennyiben kényszerítő bírság terhe mellett a Bizottság olyan válaszadásra kötelezi, amely révén ez utóbbi kénytelen lenne elismerni a jogsértés tényét, amelynek bizonyítása a Bizottság feladata (a fent hivatkozott Orkem kontra Bizottság ítélet 35. pontja és a fent hivatkozott Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ítélet 67. pontja).

46 Másfelől viszont az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e szabály értelmében a vállalkozások nem kötelesek válaszolni a 17. rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján megküldött egyszerű információkérésre, és ezért önként válaszolnak az ilyen kérésre, nem hivatkozhatnak arra, hogy a Bizottság megsértette az önvádra kötelezés tilalmát, ha (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 734. pontját).

47 A jelen ügyben, még ha a Dalmine jogosult lenne is a jelen eljárás keretében feltett kérdések jogszerűségét kifogásoló érveket előterjeszteni, jóllehet az 1997. október 6-i

határozat ellen nem nyújtott be elfogadható keresetet az EK 230. cikk szerinti határidőn belül (lásd ezzel kapcsolatban a Dalmine kontra Bizottság ügyben hozott végzést [hivatkozás a 7. pontban], amely a Dalminénak az 1997. október 6-i határozat ellen benyújtott keresetét mint elfogadhatatlant elutasította), elegendő megállapítani, hogy a megtámadott határozat ennek kapcsán csak annyiban lenne jogellenes, amennyiben az 1997. október 6-i határozat tárgyát képező kérdések az Orkem kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 40. pontban) értelmében a megtámadott határozatban foglalt jogsértések létezésének beismerésére kényszerítették volna. Míg azonban a Bizottság az 1997. április 22-i, eredeti kérésében a kérdések hosszú sorát tette fel, addig az 1997. október 6-i határozatban a Dalminéhoz intézett néhány kérdés dokumentumok és tisztán ténybeli jellegű információk szolgáltatására vonatkozott, és nem kényszeríthették ezen utóbbit a jogsértés fennállásának beismerésére.

48 Ami a Techint Group és Siderca argentin vállalkozásoknak feltett kérdéseket illeti, amely vállalatokat a Dalmine-nal egyetemlegesen kényszerítő bírsággal fenyegettek meg azzal az indokkal, hogy e három vállalat egyetlen vállalkozást alkotott (az 1997. október 6-i határozat 13. preambulumbekezdése és 2. cikkének második bekezdése), a 2. kérdés utolsó francia bekezdése, amelyet a Bizottság az 1997. október 6-i határozatban újra feltett e vállalkozásoknak, és amely szerepel a határozat egyik mellékletében, valóban hasonlít a Mannesmann-nak az 1998. május 15-i határozat alapján feltett 1.6., 1.7. és 2.3. kérdések utolsó francia bekezdéséhez, és az Elsőfokú Bíróság a Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ítéletben (hivatkozás a 8. pontban) – az Orkem kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 40. pontban) alapján – valóban megsemmisítette e francia bekezdést.

49 Mindazonáltal, jóllehet a Bizottság a Dalminét mint jogi személyt nem kérte közvetlenül ezen információk benyújtására, meg kell állapítani, hogy a kérdés e francia bekezdése csupán az európai és latin-amerikai termelők közötti azon kapcsolatra vonatkozik, amely ugyan a kifogásközlésben feltételezett megállapodás egyik része, de amelyet a Bizottság nem értékelt a megtámadott határozatban.

50 E körülmények között el kell ismerni, hogy az 1997. október 6-i bizottsági határozat nem kényszeríthette önvádra a Dalminét a megtámadott határozat 1. cikkében

foglalt, a japán és európai termelők közötti piacfelosztó megállapodás tekintetében. Következésképpen, még ha a Bizottság jogszerűtlenül is járt el ezzel kapcsolatban, ennek a legkisebb kihatása sem lehetett a megtámadott határozat tartalmára, és így nem tehette azt jogellenessé.

51 A fent elmondottakból következik, hogy e jogalapot el kell utasítani.

A kifogásközlés és a megtámadott határozat közötti összhang a hivatkozott bizonyítékok tekintetében

A felek érvei

52 A Dalmine arra hivatkozik, hogy a Bizottság feladata megismertetni a megvádolt vállalkozásokkal az összes olyan dokumentumot, amelyre kifogásait alapozza (*A versenypolitikáról szóló XXIII. jelentés* 113–114. pontja). A jelen ügyben a Bizottság a kifogásközlésben és a megtámadott határozatban olyan terhelő dokumentumokat idéz, amelyeket nem csatolt a kifogásközléshez.

53 A Bizottság a következő dokumentumokat nem csatolta a kifogásközléshez:

— a Sumitomo 1990. január 12-i faxüzenete, amelyet a kifogásközlés 70. pontja idéz (másolatát lásd a Bizottság aktájának 4785. oldalán), és a megtámadott határozat 71. preambulumbekezdése említ;

— a Vallourec 1994-i jelentése, amelyet a kifogásközlés 119. pontja idéz (másolatát lásd a Bizottság aktájának 14617. oldalán), és a megtámadott határozat 92. preambulumbekezdése említ.

54 Továbbá a megtámadott határozat idéz bizonyos dokumentumokat, amelyek bár szerepelnek a kifogásközlés mellékletében, de a kifogásközlés maga nem említi azokat. Benelli, Jachia és Ciocca urak 1995. június 2., 5. és 8-i, 1995. szeptember 6-i, valamint 1996. február 21-i meghallgatásáról készült jegyzőkönyvekről van szó, (másolatukat lásd a Bizottság aktájának 8220C. oldalán), amelyeket a megtámadott határozat 54. preambulumbekezdése idéz.

55 A Bizottság hozzáállása jelentősen megnehezítette a Dalmine számára a terhelő bizonyítékok vizsgálatát. Míg a megtámadott határozat nyilvántartási számukkal utal a dokumentumokra, a kifogásközlés és az akta, amelyeket a Dalmine a Bizottság helyiségeiben megvizsgálhatott, más módszerrel voltak rendszerezve. A Bizottság így helyrehozhatatlanul megsértette a védelemhez való jogot, ami önmagában indokolja a megtámadott határozat megsemmisítését. Másodlagosan a Dalmine arra hivatkozik, hogy a kérdéses terhelő bizonyítékokat ki kell zárni a vitából, és a megtámadott határozat jogszerűségét figyelembevételük nélkül kell értékelni (az Elsőfokú Bíróság T-30/91. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1995. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1775. o.] 98. pontja).

56 A Bizottság jelzi, hogy a Dalminénak lehetősége volt megvizsgálni a kifogásközlésben vagy annak mellékleteiben idézett összes dokumentumot, 1999. március 3-án, amikor betekinthetett az iratokba. Így a védelemhez való jog bármiféle sérelme kizárt (a Cement-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 144. pontja).

57 Egyebekben a Bizottság rámutat arra, hogy a kifogásközlés 46. pontja idézi a közigazgatási akta 8220C. oldalán szereplő dokumentumot.

58 Végül a kifogásközléshez csatolt, de annak szövegében nem említett dokumentumok „felhasználhatók a [megtámadott] határozatban a felperes ellen, ha a kifogásközlésből ésszerűen levonhatta azokat a következtetéseket, amelyeket a Bizottság e dokumentumokból le kívánt vonni" (a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 323. pontja).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

59 Annak érdekében, hogy az érintett vállalkozások és a vállalkozások társulásai hatékonyan tudjanak védekezni a kifogásközlésben megfogalmazott kifogásokkal szemben, a Bizottság más vállalkozások üzleti titkait vagy más bizalmas információkat tartalmazó dokumentumok, valamint a Bizottság belső dokumentumai kivételével köteles számukra betekintést nyújtani a vizsgálati iratok összességébe, (a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 144. pontja).

60 Mindenesetre az a körülmény, hogy a kifogásközlés említést tesz egy hozzá nem csatolt dokumentumról, elvileg nem sérti a védelemhez való jogot, ha a kifogásközlés címzettjei betekinthetnek a dokumentumba, mielőtt arra válaszolniuk kellene.

61 Ami a kifogásközlésben idézett, de ahhoz nem csatolt két dokumentumot illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy a Dalmine azokba 1999. március 3-án betekintett, és ezt a Dalmine sem vitatja.

62 Azon érvelés kapcsán, miszerint az iratbetekintés megszervezésének módja a jelen ügyben megnehezítette a két kérdéses dokumentum azonosítását, elegendő azt megállapítani, hogy ezen állítólagos nehézség a jelen ügyben nem befolyásolta a Dalmine védekezési képességét, mivel utóbbi a válaszában megerősítette, hogy azokhoz hozzájutott, amikor betekinthetett a Bizottság aktájába.

63 Mindenesetre a Bizottság a kifogásközlésben és a megtámadott határozatban a két kérdéses dokumentumra az általános összefüggések leírása végett hivatkozott, nem pedig a megtámadott határozatban foglalt jogsértések konkrét természetének leírására, így az a tény, hogy a megtámadott határozatban egyik dokumentumra sincs hivatkozás, nem hat ki a határozat megalapozottságára. A Sumitomo 1990. január 12-i faxüzenetét ugyanis az Európa–Japán klubot leíró rész említi, amely mindkét dokumentumban szerepel, és a „különleges piacokra", azaz a harmadik országok piacaira vonatkozik. Ami a Vallourec 1994-i jelentését illeti, az egyik lábjegyzetben történik rá rövid említés (a kifogásközlés 65. és a megtámadott határozat 30. lábjegyzete) a Dalmine által sem vitatott azon tény bizonyítására, hogy „[1]994. február 22-én a Valtubes (a Vallourec leányvállalata) irányítást szerzett a [Corus] skóciai hőkezelő és VAM menetvágó üzemei felett, és megalapította a Tubular Industries Scotland Ltd (TISL) vállalkozást, az északi-tengeri kiváló minőségű és szabvány menetes csövek piacának vezetőjét („leader")".

64 Ami a kifogásközléshez csatolt, de abban nem idézett dokumentumokat illeti, nevezetesen a Benelli, Jachia és Ciocca urak meghallgatásáról készült jegyzőkönyveket, elegendő azt megállapítani, hogy mind a kifogásközlés, mind a megtámadott határozat utalnak a „Dalmine több igazgatójának" vallomásaira (lásd a kifogásközlés 46. pontjában és a megtámadott határozat 54. preambulumbekezdésében), és teljes terjedelmében csak Biasizzo vallomását idézik (lásd a kifogásközlés 58. pontjában és a megtámadott határozat 64. preambulumbekezdésében). Így meg kell állapítani, hogy a Bizottság hivatkozott e dokumentumokra a kifogásközlésben, és annak fényében, hogy e bizonyítékokat később a Bizottság miként használta fel, e hivatkozások elegendőek voltak a jelen ügyben ahhoz, hogy a Dalmine ezzel kapcsolatban hatékonyan tudjon védekezni a közigazgatási eljárás során.

65 E körülmények között e jogalapot el kell utasítani.

Bizonyos bizonyítékok felhasználhatóságáról

66 A Dalmine azzal érvel, hogy bizonyos olyan dokumentumok nem használhatók fel bizonyítékként, amelyeket a Bizottság a Dalmine védelemhez való jogának

megsértésével ellene felhasznált. Úgy véli, hogy e bizonyítékok szabálytalan használatának magával kell vonnia a megtámadott határozat megsemmisítését. Másodlagosan arra hivatkozik, hogy a kérdéses bizonyítékokat ki kell zárni a vitából, és a megtámadott határozat jogszerűségét figyelembevételük nélkül kell értékelni.

A piacfelosztásikulcs-dokumentumról

— A felek érvei

67 A felperes arra hivatkozik, hogy a piacfelosztásikulcs-dokumentum nem használható fel bizonyítékként a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében említett jogsértések fennállásának megállapításakor, mivel a Bizottság nem fedte fel e dokumentum szerzőjének személyét vagy a dokumentum forrását. Ezen információ nélkül a bizonyíték hitelességét és bizonyító erejét elővigyázatosan kell kezelni.

68 A megtámadott határozat 85. preambulumbekezdése továbbá arra utal, hogy e dokumentum szerzője nem volt jelen az 1993. november 5-i tokiói találkozón, pedig a Bizottság e dokumentumra a piacok tiszteletben tartásáról szóló azon megállapodás bizonyítékaként hivatkozik, amelyet ekkor kötöttek. E körülmények között a Dalmine azzal érvel, hogy nem volt olyan helyzetben, hogy védekezni tudjon e bizonyíték ellen.

69 A Bizottság azzal válaszol, hogy annak a személynek az azonosítása, aki átadta részére a piacfelosztásikulcs-dokumentumot, nem szükséges ahhoz, hogy a felperes gyakorolni tudja védelemhez való jogát.

70 Arra hivatkozik továbbá, hogy nem köteles informátora személyének felfedésére. Ezzel kapcsolatban az EK-Szerződés 85. és 86. cikke, az ESZAK-Szerződés 65. és 66. cikke és a 4064/89/EGK tanácsi rendelet szerinti esetekben az iratokhoz való hozzáférés iránti kérelmek feldolgozásának belső eljárási szabályzatáról szóló, 97/C 23/03 bizottsági közlemény (HL 1997. C 23., 3. o.; a továbbiakban: iratbetekintési közlemény) II. pontjára hivatkozik.

71 Ezenkívül az aktában szereplő számos bizonyíték, különösen a megtámadott határozat 121-122. preambulumbekezdésében felsoroltak, alátámasztja a piacfelosztási kulcs-dokumentum tartalmát.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

72 A közösségi jogban érvényesülő elv a bizonyítékok szabad értékelésének elve, és az egyetlen olyan fontos tényező, amelyet meg kell vizsgálni, a bizonyítékok hitelessége (a főtanácsnokként eljáró Vesterdorf bírónak a T-1/89. sz., Rhône-Poulenc kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa [az Elsőfokú Bíróság 1991. október 24-én hozott ítélete {EBHT 1991., II-867., II-869. o. }]); lásd még ilyen értelemben a Bíróság C-310/98. és C-406/98. sz., Met-Trans és Sagpol ügyekben 2000. március 23-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-1797. o.] 29. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-141/99., T-142/99., T-150/99. és T-151/99., Vela és Tecnagrind kontra Bizottság ügyekben 2002. november 7-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-4547. o.] 223. pontját). Ezenkívül szükség lehet arra, hogy a Bizottság védje informátorainak névtelenségét (lásd ilyen értelemben a Bíróság 145/83. sz., Adams kontra Bizottság ügyben 1985. november 7-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 3539. o.] 34. pontját), és önmagában e névtelenség alapján nem lehet a Bizottságot arra kötelezni, hogy ne használja fel a birtokában lévő bizonyítékokat.

73 Következésképpen, míg a Dalmine érvei relevánsak lehetnek a piacfelosztásikulcs-dokumentum hitelességének és így bizonyító erejének megítélése szempontjából, e dokumentum nem tekinthető olyan elfogadhatatlan bizonyítéknak, amelyet el kellene távolítani az aktából.

A Dalmine volt igazgatóinak meghallgatásáról készült jegyzőkönyvekről

— A felek érvei

74 A Dalmine kifogásolja bizonyos volt igazgatói nyilatkozatainak felhasználását, amelyeket Bergamo (Olaszország) ügyészének tettek egy büntetőügy keretében.

75 A Dalmine elsősorban arra hivatkozik, hogy a Bizottság súlyosan megsértette a védelemhez való jogát, mivel elmulasztotta megfelelő időben tájékoztatni őt arról, hogy birtokában van e bizalmas nyilatkozatoknak. Miután 1996. január 16-án kérte az Autorità garante della Concorrenza e del Mercatót (a továbbiakban: az olasz versenyhatóság) e dokumentumok megküldésére, a Bizottság három évet várt azzal, hogy a kifogásközléssel együtt megküldje azokat a Dalminénak. Mivel a Dalmine nem tudott arról, hogy e bizonyítékokat hogyan használhatják fel, úgy véli, hogy ezekkel szemben nem védekezhetett.

76 Másodsorban a Dalmine azzal érvel, hogy a Bizottság súlyosan megsértette az eljárási szabályokat, amikor felhasznált a feladatát képező vizsgálattól teljesen idegen büntetőeljárás során tett nyilatkozatokat. A Bizottságnak nincs joga e nyilatkozatokra hivatkozni más összefüggésben, mint amely során azokat beszerezték.

77 A Dalmine ezzel kapcsolatban a tárgyaláson megjegyezte, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint, különösen a C-67/91. sz., Asociación Española de Banca Privada és társai kontra Bizottság, ún. „Spanyol bankok"-ügyben 1992. július 16-án hozott ítéletének [EBHT 1992., I-4785. o.] 35. és azt követő pontjai alapján sérül a szakmai titoktartás elve és a vállalkozásnak a védelemhez való joga, ha a nemzeti eljárás során

a nemzeti hatóság olyan bizonyítékra támaszkodik a vállalkozással szemben, amelyet a kérdéses eljárás céljától különböző célra irányuló vizsgálat keretében szereztek be. Amennyiben a Bizottság nemzeti szinten folytatott büntetőügyben megszerzett bizonyítékokat használt fel, ezt az elvet analógia útján a jelen ügyben is alkalmazni kell.

78 Harmadsorban azon körülmények, amelyek közt a volt igazgatók a kérdéses nyilatkozatokat tették, amelyekkel a vesztegetési vádakkal szemben kívántak védekezni, aláássák e nyilatkozatok bizonyító erejét. Különösképpen az e helyzetben lévők ugyanis – a tanúktól eltérően – nem kötelesek igazat mondani, így a jogellenes kartell létezésére vonatkozó nyilatkozataik nem megbízhatóak, és nem is helytállóak.

79 A Bizottság visszautasítja ezen állításokat.

80 Először is arra hivatkozik, hogy teljesen jogszerűen, az olasz versenyhatóság beleegyezésével és az illetékes helyettes ügyészek kifejezett engedélyével szerezte meg a kérdéses jegyzőkönyveket (a kifogásközlés 15. melléklete, 8220C1. oldal, és 1. melléklete). Ezzel kapcsolatban a Dalmine nem terjesztett elő semmiféle olyan jogi alapot, amely alapján jogosult lett volna arra, hogy a kifogásközlést megelőzően értesítsék arról, hogy a Bizottság birtokában van-e ezen jegyzőkönyveknek. Mindazonáltal, még ha létezik is ilyen jog, annak megsértése nem érinti a védelemhez való jogot.

81 A Bizottság a tárgyaláson azzal érvelt, hogy a Dalmine volt igazgatóinak az olasz ügyész előtt tett nyilatkozatainak jegyzőkönyveit az olasz versenyhatóság adta át neki, amely azokat az ügyésztől kapta. Az olasz hatóságok részéről történt átadásuk szabályszerű volt, ezért a Bizottság általi használatuk sem jogellenes.

82 Végül a Bizottság úgy véli, hogy a kérdéses jegyzőkönyvek olyan információkat tartalmaznak, amelyek a Bizottság rendelkezésére álló többi információval együtt bizonyító erejűnek tűnnek.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

83 Először is – amint azt a Bizottság helyesen megjegyzi – meg kell állapítani, hogy a Dalmine nem terjesztett elő semmiféle jogi alapot, amely alapján jogosult lett volna arra, hogy a kifogásközlést megelőzően értesítsék arról, hogy a Bizottság birtokában voltak a Dalmine volt igazgatóinak Bergamo ügyésze előtt tett nyilatkozatairól szóló jegyzőkönyvek. Meg kell jegyezni, hogy amikor a Bizottság információt kér olyan vállalkozásoktól, amelyekről feltételezi a jogsértésben való részvételt, nem köteles értesíteni őket a már birtokában lévő bizonyítékokról. Ezen információ közlése adott esetben veszélyeztetheti a Bizottság vizsgálatának sikerességét, mivel az érintett vállalkozások azonosíthatnák, hogy mely információkat ismer már a Bizottság, és következésképpen mely információk tarthatók előtte titokban.

84 A Dalmine azon érvelése kapcsán, amely az eljárási szabályok állítólagos megsértésére vonatkozik, és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával – különösen a „Spanyol bankok"-ítélettel (hivatkozás a 77. pontban) – való hasonlóságon alapszik, meg kell állapítani, hogy ezen ítélkezési gyakorlat a Bizottság által a 17. rendelet 11. cikkének alkalmazása útján megszerzett információknak a nemzeti hatóságok részéről történő használatára vonatkozik. E helyzetet a 17. rendelet 20. cikke kifejezetten rendezi.

85 A 17. rendelet 20. cikkének szövegéből és a fent idézett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság által a 17. rendelet alkalmazása útján megszerzett információknak valamely nemzeti hatóság részére történő átadásának jogszerűsége, valamint ezen információknak a Bizottság által bizonyítékként történő közvetlen felhasználásának tilalma a közösségi jog tárgyát képezi.

86 Másfelől viszont főszabály szerint a nemzeti hatóságok vizsgálatának lefolytatását szabályozó nemzeti jog tárgyát képezi, illetve jogvita esetén a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy jogszerű-e az, ha a nemzeti ügyész vagy a versenyhatóságok a nemzeti büntetőjog alkalmazásával megszerzett információkat a Bizottságnak átadják, illetve ha a Bizottság ezen információkat később felhasználja. Az EK 230. cikk értelmében benyújtott kereset keretében ugyanis a közösségi bíróságnak nincs hatásköre ellenőrizni a nemzeti hatóság által a nemzeti jog alapján elfogadott jogi aktus jogszerűségét (lásd hasonlóképpen a Bíróság C-97/91. sz., Oleificio Borelli kontra Bizottság ügyben 1992. december 3-án hozott ítéletének [EBHT 1992., I-6313. o.] 9. pontját és az Elsőfokú Bíróság T-22/97. sz., Kesko kontra Bizottság ügyben 1999. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-3775. o.] 83. pontját).

87 A jelen ügyben a Dalmine csupán arra hivatkozik, hogy annak a vizsgálatnak a célja, amelynek keretében a kérdéses nyilatkozatokat tették, különbözik a Bizottság által lefolytatott vizsgálat céljától. Érveléséből nem tűnik ki, hogy megkeresték-e a hatáskörrel rendelkező olasz bíróságot, hogy döntsön a kérdéses jegyzőkönyvek átadásának és közösségi szinten történő felhasználásának jogszerűségéről. Ettől függetlenül azonban nem is terjeszt elő semmiféle bizonyítékot, hogy azok használata ellentétes lenne az olasz jog vonatkozó rendelkezéseivel.

88 Meg kell jegyezni továbbá, hogy a Dalmine által idézett ítélkezési gyakorlat azon vállalkozások védelmének szükségességén alapul, amelyek a védelemhez való jogra és a szakmai titoktartás elvére tekintettel a Bizottságnak a 17. rendelet 11. cikke szerinti kérésére információt szolgáltatnak olyan egyedi vizsgálat keretében, amelynek célját ismerik, („Spanyol bankok"-ítélet [hivatkozás a 77. pontban] 36–38. pontjai). A jelen ügyben viszont a kérdéses jegyzőkönyvek a Dalmine volt igazgatóinak személyes minőségükben, és nem a Dalmine nevében tett nyilatkozataira vonatkoznak.

89 Meg kell állapítani, hogy az a körülmény, hogy a Bizottság felhasználta e bizonyítékokat a Dalmine ellen, nem sérti e nyilatkozatok szerzőinek védelemhez való jogát, sem a szakmai titoktartás elvét, még a magánélet tiszteletben tartásának elvét sem, mivel a jelen eljárás nem érinti őket.

90 Egyebekben a Dalmine érvei csak az igazgatói által tett vallomások hitelességét és így bizonyító erejét érintik, nem pedig azoknak a jelen eljárásban bizonyítékként való felhasználhatóságát. Így ezen érvek e jogalap szempontjából nem érdemlegesek.

91 Tekintettel a fent elmondottakra e jogalapot el kell utasítani.

A vizsgálatot elrendelő 1994. november 25-i bizottsági határozat jogszerűségéről

A felek érvei

92 A Dalmine vitatja a 17. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott 1994. november 25-i bizottsági határozat jogszerűségét, amelynek ő maga nem volt címzettje. A Bizottság e határozattal vizsgálatot rendelt el bizonyos vállalkozásoknál az EK 81. cikk vagy az EGT-megállapodás 53. cikke által tiltott kartell fennállásával kapcsolatban. A Bizottság a Dalmine ellen felhasznált bizonyos olyan dokumentumokat, amelyeket az e határozat alapján lefolytatott vizsgálatok során szerzett meg.

93 E jogalapot két részre kell bontani.

94 Elsősorban a Dalmine úgy véli, hogy a Bizottság a 1994. november 25-i határozattal jogellenes módon terjesztette ki azon vizsgálat körét, amelyben az EFTA Felügyeleti Hatóság együttműködésre kérte őt. Emlékeztet arra, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság 1994. november 17-i levelével felkérte a Bizottságot az EGT-megállapodás 56. cikkének a norvég offshore olajiparban használt acélcsöveket érintő lehetséges

megsértésére vonatkozó vizsgálat lefolytatására. A Dalmine hangsúlyozza, hogy e kérés nem említi a közösségi versenyjog megsértését.

95 A Dalmine azzal érvel, hogy a Bizottságnak az EFTA Felügyeleti Hatóság kérésének teljesítésére kellett volna szorítkoznia, amíg e Hatóság nem állapítja meg, hogy egyfelől nem valósult meg az EGT-megállapodás megsértése, másfelől a Közösségen belüli kereskedelem érintett lehet. Azonban a Bizottság 1994. november 25-én úgy döntött, hogy kiterjeszti annak hatályát az EK 81. cikk megsértésére. A Dalmine fenntartja, hogy e határozat sérti a védelemhez való jogot, hatáskörrel való visszaélést valósít meg, és sérti az EGT-megállapodás 23. jegyzőkönyve 8. cikkének (3) bekezdésében foglalt eljárási szabályokat.

96 Másodsorban a Dalmine azt kifogásolja, hogy nem a Bizottság részére címezte az 1994. november 25-i határozatot. Kijelenti, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság 1994. november 17-i levelével tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy álláspontja szerint a Dalmine részt vett a norvég piacon működő kartellben. A Bizottság azonban nem vette a Dalminét az 1994. november 25-i határozat címzettjei közé.

97 A Dalmine meglátása szerint ez sérti a védelemhez való jogát. Úgy véli, hogy a Bizottságnak már 1994. november 25-én figyelmeztetnie kellett volna magatartásának esetleges jogellenességéről. A gyanú alatt álló személynek joga van ahhoz, hogy e gyanúról tájékoztassák. Bár a Bizottság a Dalminénál az első vizsgálatot már 1997. február 13-án lefolytatta, 1999. május 11-ig várt az 1994 decembere óta birtokában lévő bizonyos bizonyítékok megküldésével.

98 A Dalmine-nak a címzettek közüli kihagyása továbbá diszkriminatív volt. A Dalmine megjegyzi, hogy ha a Bizottság neki is megküldte volna az 1994. november 25-i határozatot, hasonlóan a határozat címzettjeihez felhagyott volna a kifogásolt magatartással.

99 Következésképpen a megtámadott határozatot meg kell semmisíteni. Másodlagosan a Dalmine arra hivatkozik, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóság által a Bizottságnak átadott bizonyítékokat ki kell zárni a vitából, és a megtámadott határozat jogszerűségét figyelembevételük nélkül kell értékelni. Végül a Dalmine úgy véli, hogy a jogsértés megszűnésének időpontját 1994. november 25-ében kell meghatározni, amikor a Bizottságnak tájékoztatnia kellett volna őt gyanújáról.

100 A Bizottság visszautasítja e kifogásokat.

101 Elsősorban azt az állítást kifogásolja, miszerint vizsgálati jogkörét az EFTA Felügyeleti Hatóság megkeresése írja körül. Arra hivatkozik, hogy hivatalból is indíthat vizsgálatot. Sőt úgy véli, hogy hivatalból is intézkedhet, ha az EFTA Felügyeleti Hatóságtól tájékoztatást kap. Ezen utóbbi nem akadályozhatja meg, és nem is korlátozhatja e jogköre gyakorlását. Amikor a Bizottság úgy döntött, hogy vizsgálatot folytat le, nem tudhatta, hogy vizsgálatának eredménye az EGT-megállapodás 53. cikkét vagy az EK 81. cikket érinti-e, ugyanis mindkettő szabály alkalmazandó, ha a vállalkozások kartellje érinti a Közösségen belüli kereskedelmet.

102 Másodsorban a Bizottság kijelenti, hogy a Dalmine más helyzetben volt, mint az 1994. november 25-i határozat címzettjei. Amikor kiderült, hogy a Dalmine részt vett a kartellben, a Bizottság úgy döntött, hogy vizsgálatot folytat le a vállalkozásnál, és biztosítja számára az irataiba való betekintést.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

103 Ami a Dalminénak az e jogalap első részét képező azon érvelését illeti, miszerint a Bizottság jogellenes módon terjesztette ki annak a vizsgálatnak a körét, amelyben az

EFTA Felügyeleti Hatóság együttműködésre kérte őt, először is arra kell hivatkozni, hogy a Bíróság az 1/92. sz. véleményében (EBHT 1992., I-2821. o.) megállapította, hogy az EGT-megállapodás hozzá benyújtott előírásai, különösen az 56. cikk a versenyügyekre vonatkozó hatáskörök megosztásáról az EFTA Felügyeleti Hatóság és a Bizottság között, összhangban állnak az EK-Szerződéssel.

104 Az e cikkel kapcsolatos következtetés megtételekor a Bíróság a vélemény 40–41. pontjában megjegyezte, hogy a Közösségnek a versenyügyekkel kapcsolatos nemzetközi szerződések megkötésére vonatkozó hatásköre szükségképpen magában hordozza a Közösség számára azt a lehetőséget, hogy a versenyügyek tekintetében a szerződő felek közötti hatáskörök megosztását érintő szerződéses szabályokat fogadjon el azzal a feltétellel, hogy ezek a szabályok nem változtatják meg a Közösség és intézményei Szerződésben rögzített hatásköreinek természetét.

105 A 1/92. sz. véleményből így az következik, hogy az EGT 56. cikk nem ássa alá a Közösség azon hatásköreit, amelyekről az EK-Szerződés a versenyügyek területén rendelkezik.

106 Ennek kapcsán mind magából az EGT 56. cikkének szövegéből, mind e cikknek az 1/92. sz. vélemény bevezető, „a Bizottság kérelmének összefoglalása" című részében foglalt részletes leírásából egyértelműen következik, hogy az EGT-megállapodás hatálybalépése előtti versenyügyek, amelyek közösségi hatáskörbe tartoznak, a Bizottság kizárólagos hatáskörében maradnak a hatálybalépést követően. Az összes ügy, amely hatással van az Európai Közösség tagállamai közötti kereskedelemre, továbbra is a Bizottság hatáskörébe tartozik függetlenül attól, hogy az ügy Közösség és az EFTA-államok közötti, vagy az EFTA-államok közötti kereskedelmet érinti-e.

107 A fent elmondottakra tekintettel meg kell állapítani, hogy az EGT-megállapodás előírásai nem értelmezhetőek úgy, mint amelyek – akár időlegesen is – megfosztják a Bizottságot azon hatáskörétől, hogy alkalmazza az EK 81. cikket a Közösség tagállamai közötti kereskedelmet érintő megállapodásra.

108 A jelen esetben meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az acélcsőágazatban vizsgálatot megindító, 1994. november 25-i határozatában jogalapként az EK 81. cikkre és a 17. rendeletre hivatkozott. A vizsgálat keretében a 17. rendeletben ráruházott jogkörökkel élve szerezte meg a megtámadott határozatban hivatkozott bizonyítékokat, és végül a határozat 1. és 2. cikkében kizárólag az EK 81. cikk alapján szankcionálta a jogsértő megállapodásokat.

109 A fent elmondottakból következik, hogy e jogalap első részét el kell utasítani.

110 E jogalap második része kapcsán meg kell állapítani, hogy a közösségi jog alapján nem létezik olyan jog, amely szerint a közigazgatási eljárás állásáról a kifogásközlés hivatalos kibocsátása előtt tájékoztatást kellene nyújtani. Ha elfogadnánk a Dalmine álláspontját, az a vizsgálatról történő tájékoztatáshoz való jog elismeréséhez vezetne minden olyan esetben, amikor gyanú áll fenn valamely vállalkozással szemben, ami pedig jelentősen akadályozhatná a Bizottság munkáját.

111 Az állítólagos hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó azon érvelés kapcsán, miszerint a Dalminénak nem volt lehetősége megfelelő időben felhagyni a terhére rótt jogsértéssel, meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés fennállását csak 1995. január 1-jéig állapította meg (lásd lent a 317. és az azt követő pontokat, és az Elsőfokú Bíróságnak a T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság ügyben, és a T-44/00. sz., Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben ma hozott

ítéleteit [az EBHT-ban még nem tették közzé]). Mivel a vizsgálatokat az 1994. november 25-i határozat címzettjeinél 1994. december 1-jén és 2-án folytatták le (lásd a megtámadott határozat 1. preambulumbekezdését), meg kell állapítani, hogy a Dalmine az ellene felhozott jogsértés tartamának vége előtt csak egy hónappal, vagy – ha a jogsértése időtartamaként a fent említett ítéletekben megállapított időszakot vesszük alapul – már a jogsértés megszűnését követően értesült a vizsgálatról.

112 E körülmények között, még ha a Dalmine azonnal úgy döntött is volna, hogy abbahagyja jogsértő magatartását, lehetetlen lett volna a piacfelosztó megállapodás versenykorlátozó hatásait a jogsértés tartamának vége előtt megszüntetni, és így annak időtartamát csökkenteni. Ezért a Dalmine érvelése nem érdemleges a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés vonatkozásában.

113 Ami a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést illeti, elegendő megállapítani, hogy a Dalmine és a Vallourec nem függesztették fel szállítási szerződésük alkalmazását, miután 1999 januárjában megkapták a kifogásközlést, csak amikor a Bizottság 1997 februárjában lefolytatta első vizsgálatát a Dalminénál. Meg kell állapítani, hogy ha a Dalmine 1997 februárjában nem tette meg az intézkedéseket e jogsértést megvalósító magatartásának megszüntetésére, akkor nincs ok feltételezni, hogy ezt 1994 decemberében, egy esetleges vizsgálatot követően megtette volna.

114 A fent elmondottakból következik, hogy e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

Az iratbetekintésről

A felek érvei

115 A Dalmine azzal érvel, hogy nem tekinthetett bele a közigazgatási eljárás iratainak összességébe. A Bizottság a Dalmine kérelme ellenére visszatartotta az EFTA

Felügyeleti Hatóság által továbbított bizonyítékokat. A Bizottság arra hivatkozott, hogy ezen utóbbi dokumentumok belső jellegűek, minden további magyarázat vagy tartalmuk vizsgálata nélkül, valamint különösen anélkül, hogy az iratbetekintési közlemény 19. lábjegyzetének megfelelően különbséget tett volna az EFTA Felügyeleti Hatóság véleményét tartalmazó, illetve az általa csupán megszerzett dokumentumok között. A Dalmine úgy ítéli meg, hogy ez megfoszthatta őt az EFTA Felügyeleti Hatóság aktájában lévő bizonyos terhelő bizonyítékokba való betekintéstől.

116 Egyebekben a Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság – az akta egészét tekintve – nem jelezte számára, hogy melyek az 1994. november 25-i határozat által elrendelt vizsgálatok során megszerzett dokumentumok, pedig terhelő bizonyítékokról van szó (a megtámadott határozat 53. preambulumbekezdése).

117 E kifogásokra válaszul a Bizottság kijelenti, hogy a közigazgatási eljárás során nem köteles tájékoztatni a vállalkozásokat az olyan bizonyítékokról, amelyek nem szerepelnek a vizsgálati aktában, és amelyeket a végső határozatban nem kíván felhasználni az érintett felek ellen (a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban], 383. pontja). Továbbá arra hivatkozik, hogy a közigazgatási eljárás során nem köteles betekintést nyújtani belső dokumentumaiba.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

118 Az iratbetekintési közlemény II.A.2. pontja a következőképpen szól:

„Az adminisztráció egyszerűsítése és a hatékonyság növelése érdekében a belső dokumentumokat a jövőben a vizsgálat alatt lévő ügyekkel kapcsolatos belső dokumentumok irattárában (nem hozzáférhető) helyezik el, amely időrendi

sorrendben tartalmazza az összes belső dokumentumot. Az e kategóriába történő besorolás a meghallgatási tisztviselő ellenőrzése mellett történik, aki szükség esetén igazolja, hogy az abban található iratok «belső dokumentumok».

Az alábbiak tekintendők például belső dokumentumnak:

[...]

c) más közhatóságokkal folytatott levelezés egy-egy adott ügyben ([19]);

[...]"

119 Az iratbetekintési közlemény 19. lábjegyzete a következőket írja elő:

„Szükség van a közhatóságoktól beszerzett dokumentumok bizalmas jellegének védelmére; ez a szabály nemcsak a versenyhatóságoktól származó dokumentumokra, hanem az egyéb közhatóságoktól, tagállamoktól, illetve harmadik országoktól származó dokumentumokra is vonatkozik. [...] Különbséget kell azonban tenni az egyéb közhatóságok által kifejezett, feltétlen védelmet élvező vélemények és megjegyzések, illetve a tőlük származó konkrét dokumentumok között, amelyekre a kivétel nem mindig vonatkozik. [...]"

120 Meg kell állapítani, hogy az iratbetekintési közlemény II.A.2. pontjából az következik, hogy a meghallgatási tisztviselő az aktában foglalt dokumentumok belső jellegére vonatkozó ellenőrzése nem képezi a közigazgatási eljárás rendes részét. E pont megfogalmazásából, miszerint a meghallgatási tisztviselő „szükség esetén" „elvégezheti" ezen ellenőrzést, arra kell következtetni, hogy ha bizonyos dokumentumok „belsőként" való minősítése nem vagy már nem vitatott, nem szükséges elvégeznie az ellenőrzést. Ráadásul a Dalminénak kellett volna a közigazgatási eljárás során a meghallgatási tisztviselőtől kérelmeznie, hogy vizsgálja meg az EFTA Felügyeleti Hatóság által a Bizottságnak átadott és belsőnek minősített dokumentumok belső jellegét.

121 Válaszul az Elsőfokú Bíróság azon kérdésére, amely a Bizottság és a Dalmine közötti, a belső dokumentumokba való betekintésre vonatkozó teljes levelezés előterjesztésére irányult, a két fél benyújtotta a Dalmine 1999. június 7-i levelét. E levélben a Dalmine fenntartotta többek között, hogy nem tudta azonosítani az EFTA Felügyeleti Hatóság által megszerzett és azt követően a Bizottságnak megküldött dokumentumokat. Kérte a Bizottságot, hogy küldje el neki e bizonyítékokat annak érdekében, hogy betekinthessen az ügyéhez kapcsolódó összes iratba. A Dalmine mindazonáltal az 1999. június 7-i levelében nem kérte, hogy a meghallgatási tisztviselő vizsgálja meg a Bizottságnak megküldött dokumentumok belső dokumentum jellegét.

122 A Bizottság továbbá benyújtotta azt a levelet, amelyet 1999. május 11-én küldött el a Dalminénak, és amelyhez csatolta egyrészt az EFTA Felügyeleti Hatóság által 1994. november 25-én elfogadott azon határozatot, amelyben kéri a Bizottságot, hogy összhangban az EGT-megállapodás 23. jegyzőkönyve 8. cikkének (3) bekezdésével folytassa le a vizsgálatot a Közösség területén, másrészt pedig a 17. rendelet 14. cikkének (3) bekezdése alapján a vizsgálatot elrendelő bizottsági határozatot.

123 Válaszul az Elsőfokú Bíróság egy másik kérdésére, a Bizottság leírta, hogy az EFTA Felügyeleti Hatóságtól kapott dokumentumokat a közigazgatási eljárás aktájában az

1–350. oldalon, a „belső dokumentumok, nem betekinthetők" részben helyezte el. Nem vitatott, hogy a Dalmine, mint a kifogásközlés többi címzettje, 1999. február 11-e és április 20-a között betekinthetett a Bizottság közigazgatási aktájába. Ebből következik, hogy láthatta, hogy 350 oldalnyi olyan belső dokumentum van, amelyek esetében a Bizottság megtagadta az iratbetekintést; illetve az a tény, hogy nem kérte e dokumentumok belső jellegének megvizsgálását, nem annak tudható be, hogy nem tudott azok létezéséről.

124 Ezzel kapcsolatban az a körülmény, hogy e dokumentumok olyanok, amelyeket az EFTA Felügyeleti Hatóság később átadott a Bizottságnak, és nem a Bizottság belső dokumentumai, ahogyan azt a Dalmine az 1999. május 11-i levél átvétele előtt feltételezhette, nem releváns a jelen jogalap vizsgálata keretében. Az iratbetekintési közlemény 19. lábjegyzetének szövegéből ugyanis az következik, hogy más – közösségi vagy egyéb – közhatóságoktól kapott belső dokumentumok ugyanazon védelemben részesülnek, mint a Bizottság belső dokumentumai.

125 Meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedése keretében azt kérte a Bizottságtól, hogy mutassa be a közigazgatási eljárási akta 1–350. oldalának tartalmáról szóló listát. E listából kitűnik, hogy a kérdéses összes dokumentum kétségtelenül belső dokumentumnak minősül, és következésképpen az, hogy a meghallgatási tisztviselő e dokumentumok belső jellegét nem ellenőrizte, nem befolyásolhatta a Dalmine lehetőségét saját maga védelmére, és így nem sértheti a védelemhez való jogát.

126 Végül a Dalmine azon kifogása kapcsán, miszerint lehetetlen volt számára a vizsgálatok révén megszerzett terhelő bizonyítékok azonosítása, elegendő arra hivatkozni, hogy a Dalmine az összes közigazgatási iratba betekinthetett. Miután a vizsgálatok jogszerűsége nem vonható kétségbe (lásd fent a 103–114. pontban), a Dalmine által említett nehézség – még ha valósnak fogadjuk is el – nem érinthette a védelemhez való jogát. A Dalmine csak annyit állított, hogy a kérdéses dokumentumok megszerzése jogszerűtlen volt, de nem pontosította, hogy azok megszerzésének módja hogyan érinthette volna jogait.

127 Tekintettel a fent elmondottakra, e jogalapot el kell utasítani.

2. *Az érdemi jogalapokról*

A megtámadott határozat tárgyához nem tartozó indokolásról

A felek érvei

128 A Dalmine szerint a Bizottság olyan tényeket foglalt bele a megtámadott határozatba, amelyeknek nincs kapcsolatuk az ott megállapított jogsértéssel, pedig azok veszélyeztethetik érdekeit. Emlékeztet arra, hogy a Bizottság a Közösségen kívüli piacokon fennálló kartellekre és árrögzítésre vonatkozó megállapításokat (a megtámadott határozat 54–61., 70–77., 121–122. preambulumbekezdése) nem értékelte a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében foglalt jogsértések bizonyítékaként. Ezen indokolás a megtámadott határozat szempontjából felesleges. A Dalmine attól tart, hogy e megállapítások később harmadik vállalkozások részéről indított kártérítési keresetek alapjául szolgálhatnak.

129 A Dalmine megjegyzi, hogy a kifogásközlésre adott válaszában és a tárgyaláson kérte a Bizottságot, hogy töröljön ki a megtámadott határozatból minden olyan hivatkozást, amelyek nem a megállapított jogsértéseket képező tényekre vonatkoznak. Annak érdekében kérte ezt, hogy megvédje magát a harmadik felek követeléseivel szemben. A Bizottság nem válaszolt a kérésére.

130 E kifogások alátámasztására a Dalmine a szakmai titok tiszteletben tartására hivatkozik, amelyet az EK 287. cikk és a 17. rendelet 20. cikkének (2) bekezdése véd, amely utóbbi „hivatali titoktartást" ír elő a Bizottság számára (lásd Lenz főtanácsnoknak az 53/85. sz., AKZO Chemie kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványában [a Bíróság 1986. június 24-én hozott ítélete {EBHT 1986., 1965., 1966., 1977. o.}]).

131 A Dalmine hangsúlyozza továbbá, hogy a Bizottság csak a határozat „fő tartalmát" köteles közzétenni; és „tekintettel [kell lennie] a vállalkozások üzleti titkainak védelméhez fűződő jogos érdekére" (a 17. rendelet 21. cikkének (2) bekezdése). A Dalmine szerint valamely versenyügyben hozott határozat „fő tartalma" a rendelkező rész és azon főbb indokok, amelyekre a Bizottság támaszkodott. Ezzel szemben nem tartalmazza az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének megállapításában jelentőséggel nem bíró állításokat. A Dalmine arra kéri az Elsőfokú Bíróságot, hogy semmisítse meg az irreleváns megállapításokat, és vonja le a megfelelő következtetést a megtámadott határozat érvényessége kapcsán.

132 A Bizottság kijelenti, hogy ellenkérelmének benyújtása idején még vizsgálta a megtámadott határozatban szereplő bizonyos adatok bizalmas jellegűként való kezelése iránti kérelmeket, annak az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való későbbi közzététele céljából. A Dalmine így kérhette volna, hogy e határozat bizonyos szakaszait ne tegyék közzé.

133 A Bizottság tagadja azt az állítást, amely szerint a megtámadott határozat olyan információkat tartalmaz, amelyek közzététele a Dalminét harmadik felek kártérítési kereseteinek tenné ki. Az a körülmény, hogy bizonyos gyakorlatokat nem tekintett úgy, mint amely részét képezné az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének, nem veszélyeztetheti a felperes érdekeit.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

134 Elegendő azt megállapítani, hogy nincs olyan szabály, amely valamely határozat címzettjét feljogosítaná arra, hogy az EK 230. cikk szerinti megsemmisítés iránti keresetben vitassa e határozat indokolását, kivéve, ha ezen indokolás olyan kötelező joghatásokkal jár, amelyek érdekeit érintik (lásd ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-125/97. és T-127/97. sz., Coca-Cola kontra Bizottság ügyben 2000. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-1733. o.] 77. és 80–85. pontját). Általában a határozatok indokolása nem jár ilyen hatásokkal. A jelen ügyben a felperes nem bizonyította, hogy a megtámadott indokolás mennyiben jár a jogi helyzetét megváltoztató hatással.

135 A fent elmondottakból következik, hogy e jogalap nem megalapozott.

A megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésről (az Európa–Japán klub)

136 A Dalmine nem tagadja, hogy a megtámadott határozat címzettjei között megállapodás állt fenn, de megjegyzi, hogy az nem vonatkozott a közösségi hazai piacokra, és ezért nem esik az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alá. Ezzel kapcsolatban kétfajta jogalapot terjeszt elő.

Az érintett piac és a megtámadott határozat címzettjeinek az e piacon tanúsított magatartása elemzésével kapcsolatos jogalapokról

— A felek érvei

137 A Dalmine úgy véli, hogy a megtámadott határozat nem felel meg az EK 253. cikkből eredő indokolási követelményeknek, valamint hogy a Bizottság az EK 81. cikk

alkalmazásakor hibát követett el. Különösen amiatt, hogy nem vizsgálta meg részletesen az érintett piacot, a Bizottság nem ítélhette meg, hogy fennálltak-e az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazási feltételei oly módon, hogy ezáltal megsértette e rendelkezést.

138 A Dalmine kifogásolja azokat a megállapításokat, hogy a varrat nélküli csövek termelőinek kölcsönösen tiszteletben kellett tartaniuk egymás nemzeti piacát. Emlékeztet arra, hogy a kifogásolt jogsértés csak két terméktípusra vonatkozik: a szabvány OCTG csövekre és az egyedileg gyártott csővezetékekre. A Bizottság azonban nem hivatkozott az e termékekkel kapcsolatos adatokra annak vizsgálatakor, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazási feltételei (a versenykorlátozás és a tagállamok közötti kereskedelem érintettségének fennállása) teljesülnek-e. A Bizottság valójában olyan adatokra támaszkodott, amelyek a termékek sokkal szélesebb körére vonatkoznak (lásd például a megtámadott határozat 1., 3. és 4. mellékletét). A Bizottság így arra a következtetésre jutott, hogy az acélcsövek nemzeti termelői döntő súllyal rendelkeztek saját nemzeti piacukon.

139 A Dalmine azt állítja, hogy a Bizottság teljesen más következtetésre jutott volna, ha vizsgálatát az érintett termékek piacának helyzetére korlátozza. Valójában a felperes csak jelentéktelen mennyiségű szabvány OCTG csövet értékesített az olasz piacon, ellentétben azzal, amit a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázat sugall, míg más termelők – a megtámadott határozat címzettjei – nagyobb mennyiségű árut adtak el e piacon. A felperes hangsúlyozza, hogy a Bizottság által feltételezett erőfölény kizárólag a nemzeti olajipari vállalkozásoknak eladott kiváló minőségű csövekre vonatkozik.

140 A felperes emlékeztet arra, hogy Biasizzo nyilatkozatai – mint terhelő bizonyítékok – a fenti 78. pontban kifejtett okoknál fogva nem megbízhatóak. Ezenkívül e nyilatkozatok csak az OCTG csövek eladására vonatkozhatnak, mivel a jogsértés időtartama alatt a csővezetékek nem tartoztak bele üzleti tevékenységének körébe. Mivel az Agipnak eladott OCTG csövek többsége kiváló minőségű termék volt, e

nyilatkozatok a kérdéses termékek eladásainak csak nagyon kis részét érinthetik. Továbbá e nyilatkozatok ellentmondásban állnak a megtámadott határozat mellékleteiben foglalt adatokkal.

141 A Dalmine úgy véli, hogy az egyedileg gyártott csővezetékek olasz piacán a megtámadott határozat címzettjei között lévő versenytársaival összehasonlítva viszonylag erős pozícióval rendelkezik. Azonban az egyedileg gyártott csővezetékek csak kis részét képviselik az olasz piacon eladott csővezetékeknek. Egyebekben a Dalmine arra hivatkozik, hogy a kérdéses időben az egyedileg gyártott csővezetékekből jelentős mennyiséget adott el a brit piacon, valamint kisebb mennyiséget Németországban és Franciaországban. Ezenkívül kifogásolja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe azt a tényt, hogy bizonyos célokra a hegesztett acélcsövek egyedileg gyártott csővezetékekkel helyettesíthetők. Végül pedig az OCTG csöveknek és csővezetékeknek a – Japánon kívüli – harmadik országokból származó importja jelentősen csökkentette a Dalmine gazdasági súlyát e termékek olasz piacán.

142 A Bizottság válaszában kifejti, hogy megvizsgálta a kérdéses kartell közösségi szintű hatását.

143 A megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázatból megállapítható, hogy az érintett termékek nemzeti piacainak felosztása megvalósult. Ezen adatokat megerősítik a Vallourec és a Dalmine igazgatóinak Bergamo ügyésze előtt tett nyilatkozatai. Ezen utóbbi kapcsán a Bizottság visszautasítja a felperes kifogásait Biasizzo nyilatkozatainak megbízhatóságáról.

144 Az olasz piacon fennálló helyzettel kapcsolatban a Bizottság emlékeztet arra, hogy a szabvány OCTG csövekből és az egyedileg gyártott csővezetékekből a Dalmine éves eladásai 1990 és 1995 között átlagosan évi 13 506 tonnát tettek ki (a Dalmine válasza

a Bizottságnak a 17. rendelet 11. cikke szerinti kérelmére). Ugyanezen időtartam alatt a megállapodásban részt vevő nyolc vállalkozás által e piacon teljesített teljes eladások mennyisége 14 869 tonna volt (lásd a megtámadott határozat 2. mellékletét, az Olaszországban eladott szabvány menetes OCTG csövek mennyisége, nevezetesen 1514 tonna, összeadva szintén az Olaszországban eladott egyedileg gyártott csővezetékek mennyiségével, azaz 13 355 tonnával). Ebből következik, hogy a Dalmine a kérdéses időszakban az érintett termékek olasz piacának 91%-ával rendelkezett.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

145 Az EK 253. cikk megsértésével kapcsolatban az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettséget az eset körülményeire tekintettel kell értékelni, különösen a jogi aktus tartalmára, az előterjesztett jogalapok jellegére, az aktus címzettjei vagy olyan más felek magyarázathoz fűződő érdekeltségére, akiket az közvetlenül és személyesen érint (a Bíróság C-56/93. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1996. február 29-én hozott ítéletének [EBHT 1996., I-723. o.] 86. pontja, és a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontja). Elegendő ugyanis az, ha a Bizottság leírja azokat a ténybeli és jogi megfontolásokat, amelyek a határozat összefüggéseiben lényegesek (lásd ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-111/96. sz., ITT Promedia kontra Bizottság ügyben 1998. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2937. o.] 131. pontját).

146 Az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel meg kell állapítani, hogy a bizottsági határozatoknak a tárgyhoz nem tartozó indokolása ellen irányuló kifogásokat mint lényegteleneket eleve el kell utasítani, mivel nem vezethetnek e jogi aktusok megsemmisítéséhez (lásd hasonlóképpen a Bíróság C-122/01. P. sz., T. Port kontra Bizottság ügyben 2003. május 8-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-4261. o.] 17. pontját; lásd még fent a 134. pontban).

147 Tekintettel kell lenni arra, hogy a Bizottság az EK 81. cikk megsértésének megállapításához nem köteles bebizonyítani a versenyre tett káros hatás megtörténtét, ha bizonyította a versenykorlátozó célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fennállását (lásd az Elsőfokú Bíróság T-143/89. sz., Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-917. o.] 30. és azt követő pontjait; T-141/94. sz., Thyssen StahL kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-347. o.] 277. pontját).

148 Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés fennállásának megállapításakor elsődlegesen a német, brit, francia és olasz piacokra kiterjedő piacfelosztó megállapodás versenykorlátozó céljára támaszkodott, és e célból okirati bizonyítékokra hivatkozott (lásd különösen a megtámadott határozat 62–67. preambulumbekezdésében, valamint JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 111. pontban] 173–337. pontjait).

149 Ebből következik, hogy a megtámadott határozat 68., az említett megállapodás hatásaival kapcsolatos preambulumbekezdése vagylagos magyarázatot képez, és így felesleges a megtámadott határozat azon indokolásának általános rendszerében, amely az 1. cikkben foglalt jogsértés fennállásával foglalkozik. Még ha a Dalmine igazolni is tudná e vagylagos magyarázat nem megfelelő jellegét, ez nem vezetne a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítéséhez, mivel a jelen ügyben a versenykorlátozó cél a jogilag megkövetelt módon bizonyított (lásd lent a 152. pontban). Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalap így tárgyát vesztette, és ezért azt el kell utasítani.

150 Egyebekben pedig, amennyiben a Dalmine azt állítja, hogy a megtámadott határozatban foglalt tények nem valósítják meg az EK 81. cikk megsértését, meg kell állapítani, hogy e kifogás alátámasztására előterjesztett érvek lényegében arra vonatkoznak, hogy a büntetéssel sújtott megállapodásnak nem voltak hatásai a gyakorlatban, mivel a megállapodás kifejezetten a szabvány OCTG csöveket és egyedileg gyártott csővezetékeket érintette.

151 Így mivel a Bizottság az EK 81. cikk megsértésének megállapításához nem köteles bizonyítani a versenyre tett káros hatás megtörténtét, ha bizonyította a versenykorlátozó célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fennállását (lásd fent a 147. pontot és az ott idézett ítélkezési gyakorlatot), és mivel a Dalmine elsődlegesen a piacfelosztó megállapodás versenykorlátozó céljára támaszkodott, ebben az összefüggésben a megállapodás hatásaival kapcsolatos érvei nem bírnak jelentőséggel.

152 A Dalmine mindazonáltal megkérdőjelezte Biasizzo nyilatkozatainak bizonyító erejét is, rámutatva többek között arra, hogy szerzőjük főként az OCTG csövek és nem az egyedileg gyártott csővezetékek eladásaiért volt felelős. Elegendő ezzel kapcsolatban megállapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a megállapodás céljával kapcsolatos olyan bizonyítékokra támaszkodott, amelyek érdemlegességét a Dalmine nem vitatta, különösen Pierre Verluca rövid, de egyértelmű nyilatkozataira, nem pedig csak arra az egy bizonyítékra, amelynek bizonyító erejét a Dalmine kifogásolta. Még ha e kifogások megalapozottak is, önmagukban nem vezethetnek a megtámadott határozat megsemmisítéséhez.

153 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy Biasizzo nyilatkozatát Biasizzo kollégáinak vallomásai is megerősítik, amelyeket a Bizottság belefoglalt aktájába, és az Elsőfokú Bíróság elé terjesztett, de amelyek nem szerepelnek a megtámadott határozatban. Jachia 1995. június 5-i vallomásából (másolatát lásd a Bizottság aktájának 8220CS6. oldalán) kitűnik, hogy létezett megállapodás „a különböző piaci szereplőkhöz tartozó területek tiszteletben tartására", Ciocca 1995. június 8-i vallomásából (másolatát lásd a Bizottság aktájának 8220CS3. oldalán) pedig, hogy „világméretű kartell áll fenn a csőgyártók között".

154 Ráadásul anélkül, hogy szükség lenne a felek közötti azzal kapcsolatos véleményeltérés feloldására, hogy Biasizzo pontosan mennyi ideig volt felelős a megtámadott határozatban foglalt kétféle termék értékesítéséért, nem vitatott a jelen ügyben, hogy a Dalminénál ő foglalkozott a jogsértés megállapított időtartamának jelentős részében az OCTG csövek értékesítésével, valamint ezen időszakon belül legalábbis néhány hónapig a csővezetékek eladásával, így közvetlen tudomása volt az általa leírt tényekről.

155 E tekintetben meg kell állapítani, hogy Biasizzo vallomása megbízható, különösen amennyiben megerősíti Pierre Verluca nyilatkozatait az utóbbi által leírt, a hazai piacokat felosztó megállapodás létezéséről (lásd ezzel kapcsolatban a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 111. pontban] 309. és az azt követő pontjait).

156 Végül, amennyiben a Dalmine megkérdőjelezi, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében büntetéssel sújtott piacfelosztó megállapodás hatással lett volna a tagállamok közötti kereskedelemre, arra kell hivatkozni, hogy a megállapodás, döntés vagy összehangolt magatartás akkor lehet hatással a tagállamok közötti kereskedelemre, ha jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előre látható, hogy az közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére (lásd többek között az Elsőfokú Bíróság T-395/94. sz., Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-875. o.] 79. és 90. pontját). Ebből az következik, hogy a Bizottságnak nem kell igazolnia a kereskedelemre gyakorolt hatás tényleges fennállását, mert a potenciális hatás is elegendő (lásd ilyen értelemben az Atlantic Container Line-ítélet 90. pontját). Mindenesetre, amint arra a felperesek helyesen rámutatnak, fontos, hogy e tényleges vagy potenciális hatás nem lehet jelentéktelen (a Bíróságnak a C-475/99. sz., Ambulanz Glöckner-ügyben 2001. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-8089. o.] 48. pontja).

157 Az olyan megállapodás, amelynek célja a Közösségen belüli nemzeti piacok felosztása, mint amelyet a megtámadott határozat 1. cikke szankcionált, szükségképpen csökkentheti a Közösségen belüli kereskedelem azon mennyiségét, ami a megállapodás végrehajtásával mutatkozna. Így egyértelmű, hogy e feltétel teljesül a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés kapcsán.

158 Tekintettel a fent elmondottakra, a Dalmine által előterjesztett azon jogalapok és érvek összességét el kell utasítani, amelyek a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés által érintett piac vizsgálatára vonatkoznak.

A Dalminénak a jogsértésben való részvételéről

— A felek érvei

159 A Dalmine azzal érvel, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben való részvétele nem gyakorolt érzékelhető hatást a versenyre. A szabvány OCTG csövek és egyedileg gyártott csővezetékek olasz piacán fennálló szerény pozíciójára tekintettel a felperes azt állítja, hogy nem játszhatott vezető szerepet a varrat nélküli acélcsövek gyártói között. Egyebekben megjegyzi, hogy nem igazodott a kérdéses kartell kikötéseihez, és őt a többi termelő fegyelmezetlennek tekintette. Figyelembe véve a piac jellemzőit és a kartell tiszteletben tartását biztosító büntetési mechanizmus hiányát, ezen utóbbi nem sértette a versenytársak érdekeit vagy a megtámadott határozat címzettjei vevőinek érdekeit. A Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe e körülményeket, és nem tett különbséget a Dalmine és a megtámadott határozat többi címzettjeinek helyzete között.

160 A Bizottság szerint a Dalmine érvelése alaptalan. Annak megállapításához, hogy a vállalkozások megsértik-e az EK 81. cikk (1) bekezdését, az egyetlen kérdés, amit meg kell válaszolni, hogy piaci magatartásuk közös szándék eredménye-e.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

161 Ismét meg kell jegyezni, hogy a Bizottság annak a piacfelosztó megállapodásnak a versenykorlátozó célját vette figyelembe, amelyben a Dalmine részt vett, így az a tény, hogy esetlegesen nincs bizonyíték a Dalmine egyéni magatartásának versenykorlátozó hatására, nincs kihatással a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt

jogsértés fennállásának megállapítására (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 1085–1088. pontját, valamint fent a 147. pontot és az ott idézett ítélkezési gyakorlatot). Ezenkívül a Bizottság elsődlegesen okirati bizonyítékokra támaszkodott a Dalminénak a jogsértésben való részvétele megállapításakor, különösen a megtámadott határozat 62–67. preambulumbekezdésében (lásd még fent a 152. pontban).

162 A Dalminénak azon állítása kapcsán, hogy a gyakorlatban megtartotta cselekvési szabadságát, figyelemmel kell lenni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben valamely vállalkozás részt vesz – akár passzívan is – vállalkozások közti versenyellenes célú találkozókon, és nem határolódik el nyilvánosan azok tartalmától, ezáltal a többi résztvevő előtt azt a benyomást kelti, hogy a találkozók eredményével egyetért, és azokhoz igazodni fog, ezt a kérdéses kartellben való részvételként lehet értékelni (az Elsőfokú Bíróság T-7/89. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1991., II-1711. o.] 232. pontja; a T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én ítéletének [EBHT 1992., II-907. o.] 98. pontja; a T-141/89. sz., Tréfileurope kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-791. o.] 85–86. pontja; és a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 1353. pontja).

163 A fent elmondottakból következik, hogy e jogalap megalapozatlan. Következésképpen a megtámadott határozat 1. cikke megsemmisítése iránti kérelmet el kell utasítani.

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértésről

A Corus és a Dalmine közötti szállítási szerződés kikötéseiről

— A felek érvei

164 A Dalmine kifogásolja a Bizottság megállapításait, amelyeket a Corusszal kötött szállítási szerződés bizonyos kikötéseinek jogellenes jellegével kapcsolatban tett. A

megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében a Bizottság arra tesz utalást, hogy bár a Corus szállítási szerződései nem szolgálták az Európa–Japán klub keretében megállapított, a nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó alapszabályok végrehajtását, bizonyos előírásaik mindazonáltal az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében tilosak.

165 A Bizottság elsősorban a Corusnak eladott áruk mennyiségének meghatározásáról szóló kikötések jogi értékelését vitatja.

166 A megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében a Bizottság megállapítja, hogy „a Corusnak szállított [sima végű acélcsövek] mennyiségének százalékos arányban és nem rögzített mennyiségben való meghatározásával a Vallourec, a [Mannesmann] és a Dalmine vállalták, hogy előre nem ismert mennyiségeket szállítanak egyik versenytársuk részére", amit a felperes vitat.

167 A Dalmine kijelenti, hogy a Corus szükségletei előre nem kiszámítható módon ingadoztak a kereslet változásának megfelelően, így a Corus nem vállalhatta azt a kockázatot, hogy az ötéves időtartam alatt éves rögzített mennyiségben szerzi be a sima végű csöveket.

168 Egyebekben a Dalmine tagadja, hogy meg nem határozott mennyiségben szállított volna sima végű csövet a Corusnak. A szállítási szerződés 4. cikke előírta, hogy a felek miként határozták meg a szállítási mennyiséget. Ezen előírás a következőképpen rendelkezik:

„Bármely naptári hónapra szóló rendelés esetén a [Corus] minden egyes hónapban három hónapra előre megerősíti a kért árumennyiséget (például január végén megerősíti az áprilisi mennyiséget). A [Corus] két hónappal előre leírja a havi

árurendelés részleteit (például február végén megerősíti az áprilisi rendelés részleteit). A rendelés részleteiben történt változtatást a Dalmine a gyártás naptári hónapja előtti 10 napig fogadhatja el. E határidő lejárta utáni változtatások csak a felek írásbeli megállapodása alapján végezhetők el."

169 Ezen előírás még előírja a következőket:

„A [Corus] és a Dalmine hivatalos működési és technikai összekötő találkozókat tart minden hónapban, a rendszeres szállítás biztosítása, és a szállítások előzetes tervének megállapítása (legalább három hónapra előre) érdekében."

170 A Dalmine vitatja, hogy ezzel lemondott volna arról, hogy a Corusnak szállított sima végű csövek bizonyos kvótájáért cserébe hasznot húzzon a menetes csövek iránti kereslet esetleges növekedéséből.

171 Először is a Dalmine ki volt zárva a menetes csövek piacáról, egyfelől mivel a Vallourec ellenőrizte a VAM menetvágási technológiát, másfelől mivel minimális mennyiségben gyártott szabvány menetes csöveket. A Dalmine azt állítja, hogy nem róható terhére, hogy nem támasztott versenyt a Corusnak a kiváló minőségű menetes csövek brit piacán, amelyen egyébként sem volt jelen.

172 Másodszor pedig a Dalmine visszautasítja a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében szereplő állítást, amely szerint nem vállalta volna a Mannesmannnal együtt, hogy előre meg nem határozott mennyiségű sima végű csövet szállít a Corusnak, ha a Corus nem adott volna biztosítékot, hogy nem fogja kihasználni ezt a

menetes csövek piacán lévő részesedésének növelésére. A megtámadott határozat szerint e biztosíték az volt, hogy a felperes felmondhatott, ha számviteli veszteség érte [lásd a Dalmine és a Corus közötti szállítási szerződés 9. cikkének c) pontját]. A Dalmine vitatja ezt az értelmezést. A felmondásról szóló kikötés nem arra vonatkozott, hogy a menetes csövek iránti kereslet növekedéséből közvetlenül nem részesedhet, és emiatt veszteség éri. Valójában az e termékek iránti kereslet, következésképpen a sima végű csövek Corus részéről történő fogyasztásának elhúzódó csökkenése miatti veszteségre vonatkozott.

173 Másodsorban a Dalmine vitatja a Bizottságnak a szerződéses ár meghatározásáról kialakított értelmezését. A megtámadott határozat szerint (153. preambulumbekezdés) a Corusnak tájékoztatnia kellett a Mannesmannt és a Dalminét az eladott menetes csövek áráról és mennyiségéről, jóllehet ezek bizalmas adatok. A megtámadott határozat továbbá azt is kifogásolja, hogy a sima végű csövek ára attól az ártól függött, amelyért a Corus eladta azokat menetvágás után.

174 E megállapítások alaptalanok, és nincsenek kellően megindokolva. Ami a bizalmas információk cseréjét illeti, a Dalmine kijelenti, hogy a Corus nem tájékoztatta őt az általa értékesített menetes csövek eladási áráról. Igaz ugyan, hogy ez az ár volt a Corus által a sima végű csövekért fizetett ár kiszámításához használt matematikai módszer egyik eleme. Mindazonáltal a Corus volt felelős annak kiszámításért, és a Dalmine csak a végeredményt ismerte. Az így kiszámított árral kapcsolatos vita esetén a Dalmine független harmadik félhez fordulhatott. E módszerrel meg lehetett őrizni a Corus által érvényesített árak bizalmas jellegét.

175 A Bizottság védi azon értékelését, miszerint az eladott áruk mennyiségének meghatározására szolgáló szerződéses módszer versenykorlátozó jellegű volt.

176 A szerződéses ár meghatározását szolgáló előírás érvényessége kapcsán a Bizottság hangsúlyozza, hogy az elfogadott módszer összekapcsolta a sima végű csövek árát a menetes csövek árával. Így a Vallourecnek, a Mannesmann-nak és a Dalminénak nem állt érdekében, hogy a menetes csövek ára tekintetében versenyezzenek a Corusszal az Egyesült Királyságban.

177 A Bizottság meggyőződése, hogy a sima végű csövek árának kiszámítását leíró, a kérdéses szállítási szerződés 6. cikkében foglalt módszer olyan információkat vett figyelembe, amelyeket a versenyző vállalkozásoknak nem lett volna szabad egymással közölniük.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

178 A három szállítási szerződés célját és hatását a Bizottság a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdésében írta le:

„E szerződések tárgya az északi-tengeri OCTG piac „vezetőjének" ellátása volt, céljuk pedig a hazai termelő megtartása volt az Egyesült Királyságban annak érdekében, hogy az Európa–Japán klub keretében biztosítsák az alapszabályok betartását. A szerződések fő célja és hatása többek közt versenytársuk, a [Corus] (1994 februárja után Vallourec) összes szükségletének elosztása volt a [Mannesmann], a Vallourec és a Dalmine között. A szerződések a sima végű csövek beszerzési árait a [Corus] által menetvágott csövek áraitól tették függővé. Ezen túlmenően korlátozták a [Corus] (1994 februárja után Vallourec) beszerzési szabadságát, és arra kényszerítették, hogy közölje versenytársaival az alkalmazott eladási árakat és eladott mennyiségeket. A [Mannesmann], a Vallourec (1994 februárjáig) és a Dalmine továbbá vállalták, hogy előre nem ismert mennyiségeket szállítanak egyik versenytársuk ([Corus], később Vallourec 1994 márciusától) részére."

179 Az Elsőfokú Bírósághoz benyújtott szállítási szerződések, különösen a Mannesmann és a Corus között 1991. december 4-én kötött szerződés szövege érdemben megerősíti a megtámadott határozat 111., valamint 78–82. és 153. preambulumbekezdésében leírt tényeket. E szerződések – összességüket tekintve – legalábbis 1993. augusztus 9-től felosztották a három másik europai termelő között (40% a Vallourec, 30% a Dalmine és 30% a Mannesmann számára) a Corusnak a sima végű csövek iránti szükségleteit. Ezenkívül mindegyik szerződés előírta a Corus által a sima végű csövekért fizetendő ár megállapításának matematikai módszerét, amely figyelembe vette a Corusnak a menetes csöveiért kapott árat.

180 Ezekből a megállapításokból az következik, hogy a szállítási szerződések célja, illetve legalábbis hatása az volt, hogy a négy europai termelő tekintetében helyettesítse a köztük folyó verseny kockázatát a menetes csövek brit piacon való eladásából származó nyereség egyeztetett módon történő felosztásával (az összehangolt magatartás kapcsán lásd hasonlóképpen a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 3150. pontját).

181 E szállítási szerződések útján a Corus olyan módon kötötte le a három közösségi versenytársát, hogy a saját hazai piacán az ez utóbbiak közötti hatékony verseny, illetve annak még a lehetősége is megszűnt, amiért cserébe feladta beszerzési szabadságát. Ha ugyanis a Corus menetes csöveinek eladása csökkenne, e három versenytárs sima végű csöveinek eladásai is visszaesnének. Továbbá a sima végű csövek három szállító által vállalt eladásának haszonkulcsa szintén visszaesne, ha a Corus menetes csöveinek eladási ára csökkenne, sőt akár az eladás veszteségessé is válna. Ilyen körülmények között gyakorlatilag elképzelhetetlen, hogy e három termelő hatékony versenyt támasztana a Corusszal szemben a menetes csövek brit piacán, különösen az árak vonatkozásában (lásd a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdését).

182 Másfelől viszont e szerződések megkötésével a Corus három közösségi versenytársa közvetve részt vehetett a Corus hazai piacán, és részesülhetett az ott elért nyereségből. E kedvezmények érdekében ténylegesen lemondtak arról a lehetőségről, hogy menetes csöveket értékesítsenek a brit piacon, valamint arról – legalábbis a

harmadik, a Mannesmann-nak a fennmaradó 30%-ot juttató szerződés aláírásától, azaz 1993. augusztus 9-től kezdve —, hogy a Corus által vásárolt sima végű csövek nagyobb hányadát szállítsák annál, mint amit előzetesen a részükre kiosztottak.

183 A Corus versenytársai továbbá elfogadták azt a terhes, és így üzleti szempontból szokatlan kötelezettséget, hogy olyan mennyiségű menetes csövet szállítsanak a Corusnak, amelyet előzetesen csak ez utóbbi menetes csöveinek eladására tekintettel határoztak meg. E kötelezettség megerősítette e termelők és a Corus közti jogellenes függőséget, amennyiben az előbbiek mint szerződéses szállítók az utóbbi kereskedelmi politikájától függtek. A Dalmine érvelésének, miszerint a szállítandó csövek mennyiségét a Corusszal kötött szállítási szerződés 4. cikkében foglalt szabályok értelmében három hónapra előre rögzítették, nincs jelentősége, mivel ezen előírás alapján a Dalmine nem korlátozhatta a szállítandó sima végű csövek mennyiségét, amely kizárólag a Corus szükségleteitől függött.

184 Még ha feltételezzük is, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésének első francia bekezdésében szereplő, a szerződés felmondásának lehetőségével kapcsolatos elemzése nem megalapozott, e körülmény nincs kihatással a Corus és a három másik közösségi termelő – ideértve a Dalminét is – közötti szerződések versenykorlátozó jellegére. Így a jelen eljárás keretében nem szükséges megoldani ezt a mellékes ténybeli jogvitát.

185 Meg kell jegyezni, hogy ha a szállítási szerződések nem léteztek volna, az alapszabályok hiányában a három europai termelőnek (ide nem értve a Corust) tényleges vagy legalábbis potenciális üzleti érdekében állt volna az utóbbival hatékonyan versenyezni a menetes csövek brit piacán, másrészt egymás között versenyezni, hogy ki szállítson sima végű csöveket a Corusnak.

186 Ami a Dalmine azon érveit illeti, amelyek szerint gyakorlati nehézségek akadályozták meg őt abban, hogy közvetlenül értékesítse kiváló minőségű és szabvány OCTG csöveit a brit piacon, ezen akadályok nem elégségesek annak igazolására, hogy képtelen lett volna eladni e termékeket a fent említett piacon, ha nem kötötte volna meg a szállítási szerződést a Corusszal és azt követően a Valloureckel. Még ha ugyanis feltételezzük is azt, hogy pozitív irányban fejlődtek az OCTG csövek brit piacán uralkodó feltételek, nem zárható ki, hogy a Dalmine engedélyt szerezhetett volna a kiváló minőségű menetes csöveknek e piacon történő értékesítésére, vagy hogy növelhette volna a szabvány OCTG csövek gyártását annak érdekében, hogy e piacon eladhassa őket. Ebből az következik, hogy a kérdéses szállítási szerződés aláírásával voltaképpen elfogadta üzletpolitikája korlátozását, összhangban fent a 182-185. pontban leírt elemzéssel.

187 Ezzel kapcsolatban még meg kell jegyezni, hogy a szállítási szerződéseket ötéves kezdeti időszakra kötötték. Ez a viszonylag hosszú idő igazolja és megerősíti e szerződések versenykorlátozó jellegét, különösen mivel a Dalmine és a Corus két másik szállítója is voltaképpen lemondott arról, hogy ezen időszak alatt közvetlenül kiaknázzák a menetes csövek brit piacának esetleges növekedését.

188 Továbbá – amint azt a Bizottság a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdésében megállapította – a sima végű csövek árának a három szállítási szerződésben kikötött számítási módszere magával vonta azon üzleti információk jogellenes cseréjét (lásd a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdését), amelyeknek bizalmasaknak kell maradniuk avégett, hogy a versenyző vállalkozások üzletpolitikájának önállósága ne sérüljön (a Thyssen StaHL kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 147. pontban] 403. pontja és a T-151/94. sz., British Steel kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-629. o.] 383. és azt követő pontjai).

189 A Dalmine azon érvelése, miszerint a Corus vevői által fizetett árakat nem fedték fel szállítói előtt, a jelen ügy körülményei között nem menti ki a szállítási szerződések aláíróit.

190 Ugyanakkor viszont igaz, hogy a Corus nem közölte a szerződő felekkel a menetes csöveiért kapott árakat. Tehát a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdésében szereplő megállapítás, miszerint a szállítási szerződések „kötelezték [a Corust], hogy közölje versenytársaival az alkalmazott eladási árakat és eladott mennyiségeket", túloz a vonatkozó szerződéses kötelezettségek hatókörével kapcsolatban. Mindenesetre a Bizottság helyesen állapította meg a megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésében és az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy a menetes csövek árai matematikailag a sima végű csövekért fizetett árhoz kötődtek, így a három érintett szállító pontos információkat kapott a Corus által eladott menetes csövek áringadozásának irányáról, idejéről és nagyságáról.

191 Nem csupán azt kell megállapítani, hogy az információknak a versenytársak részére történő átadása sérti az EK 81. cikk (1) bekezdését, hanem ráadásul azt is, hogy a jogsértés jellege érdemben attól függetlenül ugyanaz, hogy a menetes csöveknek az árait, vagy csak az ingadozásukra vonatkozó információkat közlik. Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy az előző pontban leírt pontatlanságnak nincs jelentősége a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés tágabb összefüggései szempontjából, következésképpen nincs kihatása e jogsértés fennállásának megállapítására.

192 Tekintettel a fent elmondottakra, a Dalmine és a Corus közötti szállítási szerződés rendelkezéseivel kapcsolatos kifogásokat azok teljességében el kell utasítani.

A kartell létezésével és a Dalmine részvételével kapcsolatos jogalapok

— A felek érvei

193 A Dalmine vitatja, hogy a Corusszal kötött szállítási szerződések kartell eredményei lennének. Kijelenti, hogy a Corusszal kizárólag annak érdekében kötötte, majd

hosszabbította meg a szállítási szerződést, hogy a sima végű csövek eladását növelje a brit piacon. Teljes mértékben jogszerű üzleti célról van szó, amelyet a Bizottság figyelmen kívül hagyott, és csupán a Corusnak a kérdéses piacon elfoglalt helyzetét vizsgálta meg (a megtámadott határozat 152. preambulumbekezdése).

194 A Dalmine kifogásolja a megtámadott határozat 80. preambulumbekezdésében hivatkozott bizonyítékok Bizottság általi értelmezését, miszerint a Corus szállítási szerződéseinek célja az volt, hogy mesterségesen magas szinten tartsa a brit piacon levő árakat. Azok a bizonyítékok, amelyekre a Bizottság támaszkodik, a szállítási szerződések megkötése előtt születtek, és csupán előrevetítettek bizonyos helyzeteket. Valójában a kérdéses bizonyítékokból csupán az tűnik ki, hogy a Vallourec 1990-ben úgy gondolta, az európai termelőknek a brit piacon nyújtott kedvező bánásmód révén magas szinten lehet tartani az árakat. Hasonlóképpen e bizonyítékok azt is igazolják, hogy a Corus nem zárta ki annak lehetőségét, hogy az UTM, a Siderca vagy a Tubos de Acero de México SA társaságtól szerezze be szükségleteit (lásd az „1990. július 24-i találkozó a British Steellel" című feljegyzést).

195 A Dalmine vitatja a Bizottságnak a szállítási határidőkről szóló elemzését. A Corus által megkövetelt, a végső rendelés átvételétől számított öt-hat hetes határidőt a kérdéses termékek legyártásához és szállításához szükséges idő miatt csak európai vállalkozások tudták teljesíteni. A felperes ezzel kapcsolatban arra hivatkozik, hogy a Corus előírta részére, hogy a gyártás hónapja előtti tíz napig köteles elfogadni a rendelés megváltoztatását. E körülmények között ellentmondásos a Bizottság részéről, hogy a szállítási határidőket nem tekintette döntőnek, valamint hogy a termelők részéről kifogásolta, hogy azok elfogadták az áruk meg nem határozott mennyiségben történő szállítását.

196 Ezt követően a Dalmine vitatja e bizonyítékok bizonyító erejét, különösen a megtámadott határozat 78. és 80. preambulumbekezdésében említettekét. A Bizottság a kérdéses bizonyítékok téves olvasatára támaszkodott. A Vallourec belső

dokumentumai, amelyekre a Bizottság hivatkozik, nem igazolják a Bizottság állításainak helytállóságát, csupán feltételezéseket tartalmaznak a Corus clydesdale-i üzeme bezárásának következményei kapcsán. Semmi sem mutat e bizonyítékokban arra, hogy létezett a brit piac felosztását célzó megállapodás.

197 A Dalmine azzal érvel, hogy a kartell létével kapcsolatos elmélet ellentmond annak, hogy a Mannesmann szállítási szerződést kötött a Corusszal három évvel ez utóbbi és a Vallourec között 1990-ben folytatott azon tárgyalások után, amelyekre a Bizottság a jogellenes megállapodás létezésére vonatkozó érvelését alapította.

198 A Dalmine tagadja, hogy részt vett volna a többi európai termelővel a brit piac felosztását célzó megállapodásban, ha ilyen megállapodás egyáltalán létezett. Emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat szerint a Vallourec és a Corus 1990 és 1991 között megállapodtak abban, hogy ezen utóbbi a közösségi termelőktől fogja beszerezni szükségleteit (lásd a megtámadott határozat 110. preambulumbekezdését). Amint az a megtámadott határozatból következik, a felperes e tárgyalásokban nem volt érintett, és a Bizottság így tévesen rója terhére, hogy részt vett e megállapodásban. A Bizottság nem kifogásolhatja a Corusszal kötött 1991. december 4-i szállítási szerződést sem.

199 A Dalmine hangsúlyozza, hogy a Bizottság érvelésének alátámasztására előterjesztett bizonyítékok kizárólag a Vallourecre és Corusra vonatkoznak (lásd a megtámadott határozat 78., 91., 110., 146. és 152. preambulumbekezdését). A Dalmine úgy véli, hogy nem képes megvédeni magát olyan bizonyítékokkal szemben, amelyek kizárólag harmadik felekre vonatkoznak.

200 Ezt követően a Dalmine vitatja a Bizottság azon megállapításait, amelyek szerint később csatlakozott a Vallourec és a Corus közötti megállapodáshoz, amikor az utóbbi kilátásba helyezte, hogy visszavonul a piacról, és megszünteti a varrat nélküli

csövek gyártását. A megtámadott határozat 91. preambulumbekezdésében hivatkozott bizonyítékok a Corus, a Mannesmann, a Vallourec és a Dalmine 1993. január 29-i találkozójára utalnak. E tárgyalások megelőzték a Mannesmann és a Corus közötti 1993. augusztus 9-i szállítási szerződés megkötését. A Dalmine e körülményből azt a következtetést vonja le, hogy 1993. január 29-én az európai termelők között nem létezett semmiféle megállapodás. A Bizottság ezenkívül azt is kifogásolja, hogy a felperes hozzájárult a Corus üzletének a Vallourec részére történő átadásához. A felperes hangsúlyozza, hogy ezen ügylet teljes mértékben független volt tőle. Ezzel szemben megjegyzi, hogy érdekében állt megőrizni jelenlétét a brit piacon, ahol ennek érdekében folytatni kívánta a sima végű csövek eladását azután, hogy a Vallourec átvette a Corus üzletét.

201 Továbbá a Bizottság a Vallourecnek azon döntéséből, hogy miután megvette a Corustól a varrat nélküli csövek üzletágat, megújította a korábban ezen utóbbi által a Mannesmann-nal és a Dalminénal kötött szállítási szerződéseket, a kartell fennállására következtetett; a Dalmine e következtetést visszautasítja. A felperes hangsúlyozza, hogy valójában ez a Vallourec döntése volt, amelyet ő nem befolyásolhatott, és hogy a felek saját üzleti érdekeik alapján szabadon döntöttek.

202 Végül a Dalmine azt állítja, hogy a Corusszal kötött szállítási szerződésének piacra gyakorolt hatása jelentéktelen. A brit piacon általa eladott 20 400 tonna sima végű csőből csupán 20%-ot alakítottak át szabvány menetes OCTG csővé (lásd a megtámadott határozat 2. mellékletét). Ezen utóbbi a brit fogyasztásnak csak 3%-át, a közösségi fogyasztásnak 1,4%-át, a világszintű fogyasztásnak pedig 0,08%-át képezte.

203 A Bizottság visszautasítja ezen érveket. Szerinte a Corusnak semmiféle jogszerű érdeke nem fűződött a kérdéses szerződések megkötéséhez.

204 A Bizottság megállapítja, hogy e szállítási szerződések az Európa–Japán klub keretében megállapított alapszabályok részét képezték, amelyek célja a nemzeti piacok tiszteletben tartásának biztosítása volt (a megtámadott határozat 146. preambulumbekezdése). Amikor 1990-ben a Corus részlegesen megszüntette bizonyos varrat nélküli csövek gyártását, felmerült annak veszélye, hogy az Egyesült Királyság védelmét szolgáló előírás hatását veszti. A Corus és a Vallourec 1990 júliusában megemlítették e problémát azon szerződés meghosszabbításával kapcsolatos tárgyalásaik során, amellyel a Vallourec engedélyt adott a Corusnak a VAM menetvágási technológia használatára.

205 A Bizottság úgy véli, hogy a jogilag megkövetelt módon bizonyította e két vállalkozás közötti kartell létezését. Ezzel kapcsolatban a Vallourec „1990. július 24-i találkozó a British Steellel" című feljegyzésére utal, amelyre többek között a megtámadott határozat 80. preambulumbekezdésében hivatkozott. A Vallourecnek ugyanazon preambulumbekezdésben említett „stratégiai észrevételek" című feljegyzése szintén megerősíti a Bizottság érvelését.

206 A Bizottság visszautasítja az egyfelől a Vallourec és a Corus közötti 1990. évi tárgyalások, másfelől az utóbbi és a Mannesmann által kötött szerződés 1993. augusztus 9-i aláírása között eltelt időre alapított érvelést. Megjegyzi, hogy a jelen ügyben semmi alapján nem lehet kizárni a kartell azelőtti létezését, hogy a Mannesmann megkötötte a szállítási szerződést. A Bizottság mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom alkalmazandó minden megállapodásra, bármi is legyen annak formája. Arra hivatkozik, hogy megfelelően bizonyította a nemzeti piacok tiszteletben tartására vonatkozó megállapodás létezését a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés keretében.

207 Továbbá a megtámadott határozat 65., 67., 84. és 91. preambulumbekezdésében hivatkozott bizonyítékokból egyértelműen kitűnik, hogy a Vallourec és a Corus között 1990-ben lezajlott tárgyalások, amelyek témája ezen utóbbinak a piacról való fokozatos kivonulásának és a clydesdale-i üzeme bezárásának következményei voltak, szorosan kapcsolódtak a nemzeti piacok tiszteletben tartásáról szóló megállapodáshoz.

208 A Dalmine, aki csatlakozott a nemzeti piacok tiszteletben tartásáról szóló megállapodáshoz, kijelentette, hogy a Corus átalakításából eredő problémákat europai szinten kell megoldani, és megfelelőnek vélte a szállítási szerződésnek a Corusszal való megkötését, a Vallourec és a Mannesmann által kötött szerződésekkel egyetemben. A Dalmine nyilvánvalóan tudomással bírt arról, hogy az ilyen szállítási szerződés megkötése hozzájárul a nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó megállapodás végrehajtásához, és tevékenységének közvetlen versenytársai tevékenységével való összehangolásához.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

209 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy mivel a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést a Corus által kötött szállítási szerződésekben kikötött versenykorlátozások valósítják meg, az e szerződésekről a megelőző jogalapokkal kapcsolatban fent leírt megfontolások elegendőek a jogsértés fenállásának megállapításához.

210 Ugyanis, bármekkora volt is a négy europai termelő közötti összehangolás tényleges mértéke, meg kell jegyezni, hogy mindegyikük kötött versenykorlátozó szállítási szerződést, amelyek a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt, az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértés részét képezték. Bár a megtámadott határozat 2. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy a szállítási szerződéseket „az 1. cikkben leírt jogsértés keretében kötötték", a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdéséből világosan kitűnik, hogy a 2. cikkben foglalt jogsértést e szerződések puszta megkötése valósította meg.

211 Ha a Dalmine bizonyítani tudná is azt, hogy objektív üzleti érdekében állt a szállítási szerződésnek a Corusszal való megkötése, e körülmény nem kérdőjelezi meg a Bizottság azon megközelítését, miszerint e megállapodás jogellenes volt. A verseny-

korlátozó magatartás valójában gyakran a vállalkozások egyéni üzleti érdekét szolgálja, legalábbis rövidtávon. E megállapításokra tekintettel nem szükséges döntést hozni a felek közötti, a Corus számára a szállítási határidők jelentőségéről szóló vitáról, mivel a Dalmine által ezzel kapcsolatban előterjesztett érvelés annak bizonyítására irányult, hogy üzleti szempontból logikus lépés volt a Corusnak megkötnie a három szállítási szerződést.

212 Mivel a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértés fennállását a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, nem feltétlenül szükséges megvizsgálni a Bizottság érvelését a négy europai termelő közötti összehangolás kapcsán. Hasonlóképpen szükségtelen megvizsgálni e jogalap céljára a Dalmine által előterjesztett összes érvet a szállítási szerződéseken kívüli azon bizonyítékokkal kapcsolatban, amelyekre a Bizottság ezen összehangolás megtörténtének igazolásaként hivatkozott.

213 Mindenesetre, amennyiben a négy közösségi termelő közötti összejátszás mértéke a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés kapcsán lényeges a jelen ügyben előterjesztett bizonyos más jogalapok vizsgálata céljából, azt meg kell vizsgálni.

214 Ezzel összefüggésben meg kell állapítani, hogy egy átfogó terv részét képező és közös célt követő magatartások megállapodást valósítanak meg (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 4027. pontját). Ha a Bizottság ugyanis bizonyítja, hogy valamely kartellben részt vevő vállalkozás tudott vagy szükségszerűen tudnia kellett volna arról, hogy ezáltal egy egységes megállapodáshoz csatlakozik, a kérdéses kartellben való részvétele e megállapodáshoz való csatlakozásának kifejeződése lehet (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 4068. és 4109. pontját).

215 Ezzel kapcsolatban „a VAM-szerződésről tett észrevételek" című 1990. március 23-i feljegyzés különösen lényeges. A „II. forgatókönyv" cím alatt Pierre Verluca arra a lehetőségre utal, hogy „ha meg tudjuk győzni a japánokat, hogy ne avatkozzanak be a brit piacon, és a problémát rendeznénk az europaiak között." Így folytatja: „[e]bben az esetben, a sima végű csöveket eredményesen el lehet osztani a [Mannesmann], a [Vallourec] és a Dalmine között." A következő bekezdésben ezt állapítja meg: „valószínűleg az állna érdekünkben, hogy a [Vallourec] eladásait a [Corus] által eladott VAM árához és mennyiségéhez kössük".

216 Mivel ezen utóbbi javaslat pontosan tükrözi a Vallourec és a Corus között 16 hónappal később kötött szerződés lényegi elemeit, egyértelmű, hogy e stratégiát a Vallourec ténylegesen követte, és e szerződést ennek végrehajtása érdekében írták alá.

217 Ezenkívül az a tény, hogy később a Corus gyakorlatilag azonos szerződéseket kötött az Európa–Japán klub europai tagjaival, azaz a Dalminénal, majd pedig a Mannesmann-nal, ezáltal az Európa–Japán klub másik három tagja között 1993 augusztusától kezdve ténylegesen felosztották a Corusnak a sima végű csövek iránti szükségleteit, pontosan úgy, ahogy azt Pierre Verluca leírta, megerősíti, hogy e három szerződést a fent említett klubban való összejátszásuk keretében javasolt közös stratégia megvalósítása céljából kötötték.

218 E megállapítást alátámasztják a Bizottság által a megtámadott határozatban hivatkozott bizonyítékok, különösen a 91. preambulumbekezdésben, amely így szól:

„1993. január 21-én a [Corus] megküldte a Vallourecnek (valószínűleg a [Mannesmann-nak] és a Dalminénak is) a varrat nélküli csövek ágazatának átszervezéséről szóló megállapodás javaslatának vázlatát, amelyet a heathrow-i,

1993. január 29-i találkozón vitattak meg, a Mannesmann, a Vallourec, a Dalmine és a [Corus] között ([a Bizottság aktájának] 4628. oldala, »a varrat nélküli csövekre vonatkozó átalakítási megállapodás javaslatának vázlata« című dokumentum első oldala]). E dokumentum szerint »a [Corus] jelezte szándékát, hogy esetleg kivonul a varrat nélküli csövek ágazatából. Ezt rendezetten és szervezetten szeretné végrehajtani, hogy ez ne zavarja meg vevőinek ellátását, és hogy segítse az ágazatot megszerző termelőket a rendelések megőrzésében. [...] A [Corus] és a [Corus] vagyonának megszerzése iránt érdeklődő többi termelő között 6 hónapja tartanak a tárgyalások, és az előbbi úgy véli, hogy egyetértés van az e dokumentumban leírt irányvonalról.« A javaslatok egyike arról szólt, hogy a Vallourecnek kell átadni az OCTG üzletágat, a sima végű csövek szállításáról szóló szerződéseket pedig a részesedések változatlanul hagyásával hatályban kell tartani a [Corus], valamint a Vallourec, a [Mannesmann] és a Dalmine között. Ugyanaznap találkozott a [Mannesmann] és a [Corus], amikor is a [Mannesmann] »elfogadta, hogy a Vallourec átveszi az OCTG ágazat feletti jövőbeni irányítást« ([a Bizottság aktájának] 4626. oldala, az 1993. január 22-én elküldött fax egyetlen oldala, amelyet a Corusnál dolgozó Davis úr címzett a Vallourecnél dolgozó Patrier úrnak). A Dalminénak »a varrat nélküli acélcsövekre kidolgozott rendszer és a piac fejlődése« című, 1993. május-augusztusi dokumentuma (Seamless steel tube system in Europe and market evolution, másolatát lásd a Bizottság aktájának 2051. oldalán) ([a Bizottság aktájának] 2053. oldala) megállapította, hogy a [Corusszal] kapcsolatos problémára való megoldás, amely mindenki számára megfelelő lenne, csak europai kontextusban található meg; azt a tényt a Dalmine is elfogadja, hogy a Vallourec szerzi meg a [Corus] üzemét".

219 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat 80. preambulumbekezdésében idézett „stratégiai észrevételek" című feljegyzésben a Vallourec kifejezetten figyelembe vette annak lehetőségét, hogy a Dalmine és a Mannesmann össze fog játszani vele annak érdekében, hogy sima végű csöveket szállítsanak a Corusnak. A Bizottság továbbá a megtámadott határozat 59. preambulumbekezdésében a "g) japán" dokumentumra, különösen annak negyedik oldalán szereplő naptárra (Bizottság aktájának 4912. oldala) támaszkodott azon állításának alátámasztására, hogy az europai termelők álláspontjaik összeegyeztetésére, és az Európa–Japán klub keretében közös javaslatok benyújtására előkészítő találkozókat tartottak a japán termelőkkel való találkozók előtt.

220 A megtámadott határozatban a Bizottság által hivatkozott és a fent leírt okirati bizonyítékokból kitűnik, hogy a négy közösségi termelő a klub interkontinentális találkozói előtt – legalábbis 1993-ban – ténylegesen találkozott az Európa–Japán klubban képviselt álláspontjuk összeegyeztetése céljából. Az is megállapítható, hogy e találkozókon megbeszélték a Corus clydesdale-i menetvágó üzemének bezárását és annak a Vallourec részéről történő megvásárlását, valamint a Dalmine és a Mannesmann sima végű csöveinek a Corus számára való szállítását. Ezért elképzelhetetlen, hogy a Mannesmann ne tudott volna a Vallourec által kidolgozott stratégiáról és arról a tényről, hogy a Corusszal kötött szállítási szerződései a szabvány menetes és a sima végű csövek piacát érintő szélesebb körű versenykorlátozó megállapodás részét képezték.

221 Ami a Dalmine azon érvelését illeti, miszerint a Corus és a Mannesmann között létrejött harmadik szállítási szerződést sokkal később kötötték, mint a másik kettőt, és így a Bizottság nem következtethetett volna a négy europai termelő által elkövetett egységes jogsértés fennállására, meg kell állapítani, hogy az a körülmény, miszerint a Mannesmann és a Corus között 1993 előtt nem állt fenn szállítási szerződés, nem kérdőjelezi meg a Bizottság megközelítését a másik három termelő, azaz a Corus, a Vallourec és a Dalmine által akkor követett céllal kapcsolatban, amikor 1991-ben aláírták a két másik szerződést. Annak ellenére ugyanis, hogy a sima végű csövek szállításának elosztási stratégiája csak akkortól valósult meg teljesen, amikor a Corusnak három szállítója volt, e két másik, a sima végű csövek iránti szükségletek 70%-át lefedő szerződés aláírása e terv részleges, de jelentős mértékű végrehajtását képezte.

222 Továbbá, amint azt a Bizottság az Elsőfokú Bíróság előtt megjegyezte, „a varrat nélküli csövek ágazatának átszervezéséről szóló megállapodás javaslatának vázlata" című 1993. január 21-i dokumentumban szereplő utalás arra, hogy a Mannesmann már szállított sima végű csöveket a Corusnak, a Dalmine állításával ellentétben nem összeegyeztethetetlen a Corus és a Mannesmann közötti szállítási szerződés 1993. augusztusi aláírásával, hanem megerősíti a Bizottság álláspontját. Bár a Bizottság elővigyázatosságból a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés fennállását a Mannesmann vonatkozásában csak 1993. augusztus 9-től kezdődően állapította meg, mivel a Corusszal való szállítási szerződés e napon történt aláírása biztos bizonyítékát képezi a jogsértésben való részvételének, a fent leírt utalásból világosan

kiderül, hogy a Mannesmann-nak 1993 januárjától valóban kellett sima végű csöveket szállítania a Corus részére.

223 A Bizottság által a megtámadott határozatban hivatkozott bizonyítékokból következik, hogy a Vallourec dolgozta ki az Egyesült Királyság piaca védelmének stratégiáját, és kötötte meg azon szállítási szerződést a Corusszal, amely különösen lehetőséget nyújtott a végrehajtás megkezdésére. Ezután a Dalmine és a Mannesmann csatlakoztak hozzájuk, amely következtetést igazolja, hogy mindkét vállalkozás szállítási szerződést kötött a Corusszal.

224 A fent elmondottakra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság helyesen döntött úgy a megtámadott határozatban, hogy a szállítási szerződések megvalósítják a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést, és így a jogilag megkövetelt módon állapította meg annak fennállását. Célszerű megjegyezni azt is, hogy a Bizottság által figyelembe vett kiegészítő bizonyítékok megerősítik azon megközelítésének helyességét, miszerint e szerződések a szabvány menetes OCTG csövek piacát érintő, szélesebb körű közös üzleti stratégia részét képezik.

225 Ami végül azt az érvelést illeti, miszerint a Dalmine és a Corus közti szerződés versenykorlátozó hatásai nem voltak jelentősek, elegendő azt megállapítani, hogy még ha ez igaznak is bizonyulna, annak nincs kihatása a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértés létezésére, mivel a szerződésnek és az általa végrehajtani kívánt stratégiának a versenykorlátozó célja már bizonyított.

226 Következésképpen a kartell létezésével és a Dalmine részvételével kapcsolatos jogalapokat el kell utasítani.

Az érintett piaccal és a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértéssel való viszonnyal kapcsolatos jogalapokról

— A felek érvei

227 A Dalmine azzal érvel, hogy a Corus szállítási szerződései olyan termékekre vonatkoztak, amelyek nem képezik részét az érintett piacnak. Így a Bizottság nem állapíthatta meg jogszerűen, hogy e szerződések versenykorlátozást valósítottak meg ezen a piacon.

228 Kijelenti, hogy a Bizottság szerint a Corus szállítási szerződései a megtámadott határozat 1. cikkében jogellenesnek minősített, a piacok tiszteletben tartását előíró megállapodás részét képezik. E megállapításból logikusan az következik, hogy e szerződések ugyanazon termékpiacon lévő versenyt érintik, mint amelyre a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt megállapodás vonatkozik. A Dalmine véleménye szerint azonban nem ez a helyzet áll fenn: a szállítási szerződések más termékeket érintettek, mint a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt megállapodás. Valójában a szállítási szerződések 80%-ban a kiváló minőségű OCTG csövekké átalakítható sima végű csövekre vonatkoztak, míg az Európa–Japán klub keretében kötött megállapodás a szabvány OCTG csövekre vonatkozott. A Bizottság érvelése így téves, és a megtámadott határozat nem kellően indokolt.

229 A Dalmine azzal érvel, hogy a Corusszal kötött szállítási szerződések nem tekinthetők a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés végrehajtása érdekében tett intézkedéseknek. Azt állítja, hogy a Vallourec és a Corus közötti állítólagos megállapodás célja nem lehetett az, hogy megakadályozza a japán termelők piacra lépését, mivel ezen utóbbiak már jelentős piaci részesedéssel rendelkeztek az Egyesült Királyságban. Ezen túlmenően a Bizottság által felhozott bizonyítékok azt mutatják, hogy a Vallourec nem volt meggyőződve arról, hogy a clydesdale-i üzem bezárása növelné a japán termelők által támasztott versenyt e piacon.

230 A Dalmine megjegyzi, hogy 1991 óta a Corus külföldi termelőktől szerezte be sima végű csöveit. Ennélfogva a „nemzeti" gyártás kérdése már nem állt fenn az Egyesült Királyságban olyan formában, mint ahogyan azt az Európa–Japán klub alapszabályainak a nemzeti piacok tiszteletben tartásával kapcsolatos része irányzott elő. A megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázat tévesen vette a „nemzeti termelő" részesedésébe azokat az eladásokat, amelyeket a Vallourec, a Mannesmann és a Dalmine sima végű csövekből teljesített a Corusnak.

231 Másodlagosan a Dalmine azzal érvel, hogy ha az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy a Corusszal kötött szállítási szerződése összekapcsolható a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértéssel, a 2. cikkben foglalt jogsértés megállapításának indokolását érintő bármely hiba az 1. cikk érvényességét is érinti.

232 A Bizottság úgy véli, hogy a megtámadott határozat 146–155. preambulumbekezdésében megfelelően leírta azt a módszert, amellyel a szállítási szerződések az Európa–Japán klub keretében megállapított, a nemzeti piacok tiszteletben tartásával kapcsolatos alapszabályok végrehajtására törekedtek.

233 Ami a Dalminénak az Egyesült Királyságban lévő árszinten alapuló állításait illeti, a Bizottság megismétli, hogy ez az árszint magas volt.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

234 Meg kell állapítani először is, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében azt állapította meg, hogy két különálló jogsértés valósult meg, amelyek két szomszédos termékpiacot érintettek. Következésképpen önmagában nem

jogellenes, hogy a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés esetén megállapított érintett piac a sima végű csövek piaca, míg a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés esetén megállapított érintett piac a szabvány menetes OCTG csövek piaca, összhangban a 29. preambulumbekezdésben szereplő piacmeghatározással.

235 Ezzel kapcsolatban a közösségi jog egyik alapelve sem akadályozza a Bizottságot abban, hogy ugyanabban a határozatban az EK 81. cikk (1) bekezdésének két különálló megsértését állapítsa meg. A vizsgált gazdasági helyzet ugyanis olyan bonyolult lehet, hogy két jogsértés érinthet két önálló, de kapcsolódó piacot, mégis logikus ugyanabban a határozatban szankcionálni őket, mivel maguk a jogsértések is különállók, azonban kapcsolódnak egymáshoz.

236 A jelen ügyben így a Bizottság olyan helyzetet írt le, amelyben a sima végű csövek brit piacát érintő, európai termelők közötti megállapodások – legalábbis részben – azzal a céllal jöttek létre, hogy megvédjék a brit downstream piacot a szabvány menetes OCTG csövek japán importjától. A Bizottság nem vehette volna kellőképpen figyelembe a vizsgálat alatt felfedett tények teljességét, ha nem foglalkozott volna e két kapcsolódó piacon lévő egyéb versenykorlátozó gyakorlatokkal (lásd hasonlóképpen, bár a fellebbezés folyamatban van ellene, az Elsőfokú Bíróság T-5/02. sz., Tetra Laval kontra Bizottság ügyben 2002. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-4381. o.] 142–147. és 154–162. pontjait).

237 Azon kifogásoknak, amelyeket a Dalmine a két büntetéssel sújtott jogsértés között lévő kapcsolatot illetően megfogalmazott, nem lehet kihatásuk a megtámadott határozat 2. cikkének megalapozottságára, mivel a Bizottság az ott megállapított jogsértést a jogilag megkövetelt módon bizonyította a szállítási szerződések kikötései alapján (lásd fent a 178–192. pontban). Mindenesetre ezen érveket meg kell vizsgálni annyiban, amennyiben a Bizottság a két jogsértés között lévő kapcsolatra támaszkodott a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés fennállásának megállapításához, és amennyiben a bírság összegének megállapításakor is hivatkozott erre a kapcsolatra a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésében.

238 A 111. preambulumbekezdés szövegéből kitűnik – lásd azt annak teljes terjedelmében fent a 178. pontban –, hogy a kartell egyik ott leírt célja valóban az volt, hogy az alapszabályok keretében megőrizze a brit szabvány OCTG csövek piacát, de annak különálló versenykorlátozó célja és hatásai is voltak a sima végű csövek brit piacán. Meg kell tehát állapítani, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon indokolta a megtámadott határozatban megállapított két jogsértés közti viszonnyal kapcsolatos érvelését.

239 Ami a Dalmine azon érveit illeti, miszerint a Corus már nem volt a szabvány menetes OCTG csövek nemzeti termelője, mivel sima végű csöveit más európai termelőktől szerezte be, a Vallourec feljegyzésekből kitűnik, hogy szerzőjük, Pierre Verluca optimistább volt annak kapcsán, hogy a japán termelők be fogják tartani az alapszabályokat, ha a Corus beleegyezik, hogy csak közösségi forrásokból szerez be sima végű csöveket, és nem más kontinensről származó sima végű csöveket importál. Mivel a Corus a clydesdale-i menetvágási üzemének bezárása mellett döntött, ezért a brit piac megvédésére tett megoldási javaslatot – azaz az Egyesült Királyságban gyártott sima végű csövek átalakítását menetes csövekké – elvetették, de ez nem jelenti azt, hogy a brit piacnak a japán termelőkkel szembeni védelmének fenntartását teljesen lehetetlennek tartották, amint azt a Dalmine feltételezi.

240 Másfelől viszont az aktából kitűnik, hogy a Vallourecnek másik olyan megoldást kellett keresnie, amellyel leginkább fenntartható a fennálló helyzet. E cél elérésére a Vallourec kidolgozott egy megoldást, amely szerint a Corust kizárólag közösségi forrásból származó sima végű csővel fogják ellátni. Lényegtelen, hogy e megoldás hatékony volt-e, vagy sem, mivel a bizonyítékokból kitűnik, hogy az európai termelők által a szállítási szerződések aláírásakor követett egyik cél az volt, hogy fenntartsák a brit piacnak a japán termelőkkel szembeni nemzeti jellegét (lásd fent a 213. és azt követő pontokban).

241 Ugyanezen okok miatt el kell utasítani a Dalmine azon érvelését, miszerint a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázat tévesen vette a „nemzeti termelő" részesedésébe azokat az eladásokat, amelyeket a Vallourec, a Mannesmann és a Dalmine sima végű csövekből teljesített. Valójában azonos módon kezelte az Európában gyártott és a Corus, azt követően a TISL (a Vallourec leányvállalata) által menetvágott sima végű csöveket az Egyesült Királyság által gyártott menetes csövekkel.

242 Ezenkívül a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértéssel kapcsolatos – a 111. preambulumbekezdésben leírt – elemzését nem ássa alá az a tény, hogy a szállítási szerződésekben foglalt sima végű csöveknek csak kis részét alakították át szabvány OCTG csövekké, a másik részét a kiváló minőségű menetes OCTG csövek gyártására szánták. Ha ugyanis bizonyított, hogy e sima végű csövek bizonyos részét szabvány OCTG csővé alakították át, akkor a két jogsértés közötti kapcsolat létezése is bizonyított, és így a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés fennállása az 1. cikkben foglalt jogsértés fennállását is alátámasztja.

243 A Dalmine saját állítása szerint a Corus és a Dalmine közti szállítási szerződés alapján szállított sima végű csövek 20%-át szánták arra, hogy szabvány menetes csővé alakítsák. Mind e szerződés, mind a Corusnak a Valloureckel és a Mannesmann-nal kötött szerződései 6. cikke b) pontjának szövege megerősíti, hogy a szabvány OCTG csövek („buttress threaded casing") és a kiváló minőségű OCTG csövek („VAM") eladásait valóban figyelembe vették annak az árnak a kiszámításakor, amelyet a Corus a sima végű csövekért fizetett, márpedig ennek a számítási módszernek csak akkor van értelme, ha az így szállított sima végű csövek bizonyos részét szabvány OCTG csővé alakították át.

244 Mindenesetre célszerű megállapítani, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésének első mondatában szereplő azon állítása, miszerint a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést megvalósító szállítási szerződések kizárólag az 1. cikkben foglalt jogsértés végrehajtásának módját jelentették, túlzó, mivel e végrehajtás a második jogsértésnek csak az egyik célját

képezte, több más olyan versenyellenes cél és hatás mellett, amelyek összekapcsolódtak, egymástól azonban függetlenek voltak. Az Elsőfokú Bíróság a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 111. pontban) 569. és az azt követő pontjaiban úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy az europai termelőkre kiszabott bírság összegének meghatározásakor nem vette figyelembe a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést annak ellenére, hogy e jogsértés célja és hatása túlment az Európa–Japán megállapodás fennmaradásának elősegítésén (lásd különösen ezen ítélet 571. pontjában).

245 Míg az előző pontban leírt egyenlőtlen bánásmód végül is a japán felperesekre kiszabott bírság összegének csökkentését indokolta, a jelen kereset keretében az e bánásmód mögötti értékelési hiba nem igazolja sem a megtámadott határozat 2. cikkének, sem 1. cikkének megsemmisítését.

246 A fent elmondottakból következik, hogy az érintett piaccal és a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében megállapított két jogsértés közti viszonnyal kapcsolatos jogalapokat el kell utasítani. Következésképpen a megtámadott határozat 2. cikke megsemmisítése iránti kérelem megalapozatlan.

A bírság megsemmisítése vagy összegének csökkentése iránti kérelemről

247 A Dalmine az előző jogalapokra hivatkozással azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság semmisítse meg a megtámadott határozat 4. cikkét, amely rá 10,8 millió euro összegű bírságot szab ki, illetve 156–175. preambulumbekezdését. Másodlagosan a rá kiszabott bírság összegének csökkentését kéri. A felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság helytelenül alkalmazta a bírság összegének meghatározására vonatkozó szabályokat, különösen a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatást (HL 1998. C 9., 3. o., a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) és az engedékenységi közleményt.

1. *A jogsértés súlyáról*

248 A Dalmine vitatja a Bizottságnak a jogsértés súlyáról alkotott értékelését.

Az érintett piac meghatározásáról és a jogsértés hatásairól

A felek érvei

249 A Dalmine azt kifogásolja, hogy a jogsértés súlyának megítélésekor a bírságkiszabási iránymutatás követelményeivel ellentétesen a Bizottság nem vette tekintetbe annak hatásait (1.A. pont). A jelen ügyben a Bizottság úgy vizsgálta meg e hatásokat, hogy elemzését nem korlátozta az érintett piacra, pedig arra köteles lett volna.

250 A Dalmine emlékeztet arra, hogy az érintett termékpiac a szabvány OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek piaca. A Bizottság azt állapította meg, hogy földrajzilag az első terméktípus piaca világpiac, a másodiké pedig „legalább európai" (a megtámadott határozat 35. és 36. preambulumbekezdése). Azonban a Bizottság a továbbiakban figyelmen kívül hagyta az érintett piac e meghatározását, és a jogsértés súlyosságát kizárólag az érintett termékeknek a közösségi piacon történt eladásainak tekintetbevételével értékelte.

251 A szabvány OCTG csövek kapcsán a Bizottságnak a világpiacra kellett volna hivatkoznia. Így arra a következtetésre jutott volna, hogy a megtámadott határozat címzettjeinek eladásai összesen az érintett piac 13,5%-át tették ki, és az europai piacon teljesített eladásaik az érintett piac 0,75%-át képviselték.

252 Az egyedileg gyártott csővezetékek kapcsán a felperes szerint az érintett földrajzi piac Európára történő korlátozása nem indokolhatja a vizsgálatnak a Közösség területére való leszűkítését. A szankcionált jogsértést képező kartell hatásainak elemzésekor a Bizottságnak ki kellett volna terjesztenie vizsgálatát Norvégia offshore területeire is.

253 A Dalmine továbbá azt kifogásolja, hogy a Bizottság arra a tényre támaszkodott, hogy Németország, Franciaország, Olaszország és az Egyesült Királyság az érintett termékek fogyasztásának többségét képviselik a Közösségben (a megtámadott határozat 161. preambulumbekezdése). Mindkét terméktípus esetén az érintett földrajzi piac sokkal szélesebb, mint a Közösség területe.

254 Végül a Dalmine megjegyzi, hogy az Európa–Japán klub keretében kötött megállapodás, amely a nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó alapszabályok teljesítését biztosította, jelentéktelen hatással bírt az OCTG csövek eladására általánosságban saját nemzeti piacán, nevezetesen Olaszországban. Az egyedileg gyártott csővezetékek kapcsán a Bizottság nem fejezte ki álláspontját a hegesztett csövekkel való helyettesíthetőségükről, így a kérdéses megállapodás valós hatását nem lehet megvizsgálni.

255 E kifogásokra válaszul a Bizottság kijelenti, hogy a bírság összegét a 17. rendelet előírásaival összhangban állapította meg. Az alapösszeget a jogsértés súlyára és időtartamára tekintettel határozta meg.

256 A Bizottság emlékeztet arra, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés tárgyát az olaj- és gáziparban használt varrat nélküli acélcsöveknek csak egy része alkotja. A megtámadott határozat címzettjei által a Közösségben eladott szabvány menetes OCTG csövek és egyedileg gyártott csővezetékek a varrat nélküli OCTG csövek és a csővezetékek közösségi fogyasztásának 19%-át tették ki, míg a közösségi fogyasztás több mint 50%-át olyan OCTG csövek és csővezetékek adták, amelyekre nem vonatkozott a megállapodás, és e fogyasztásnak több mint 21%-át Japánon kívüli harmadik országból származó import adta.

257 Továbbá a Bizottság megjegyzi, hogy egyértelműen felismerte a jogsértésnek a piacra gyakorolt korlátozott hatását. Azzal érvel, hogy vizsgálata a közösségi piacra koncentrált, de ez nem ellentétes az OCTG csövek földrajzi piacának meghatározásával (a megtámadott határozat 35. preambulumbekezdése).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

258 Először is fontos megállapítani, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság 1000-től 1 000 000 euroig terjedő bírságot szabhat ki, amely megnövelhető a jogsértésben részt vevő egyes vállalkozások megelőző éves üzleti forgalmának 10%-áig. E rendelkezés azt is előírja, hogy a bírság összegének megállapításakor a jogsértés súlyát és időtartamát is figyelembe kell venni.

259 Sem a 17. rendelet, sem az ítélkezési gyakorlat, sem a bírságkiszabási iránymutatás nem írja elő, hogy a bírság összegét közvetlenül az érintett piac méretére való tekintettel kell meghatározni, ez csak egy tényező a többi között. A 17. rendelet

alapján, az ítélkezési gyakorlat értelmezésében valamely vállalkozásra a versenyjog megsértése miatt kiszabott bírság összegének – annak egészét tekintve, különös tekintettel annak súlyára – arányosnak kell lennie a jogsértéssel (lásd ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-83/91. sz., Tetra Pak kontra Bizottság ügyben 1994. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 1994., II-755. o.] 240. pontját, és hasonlóképpen a T-229/94. sz., Deutsche Bahn kontra Bizottság ügyben 1997. október 21-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1689. o.] 127. pontját). Amint azt a Bíróság a 100/80–103/80. sz. Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 120. pontjában megerősítette, a jogsértés súlyát számos tényező figyelembevételével kell értékelni, amelyek jellege és jelentősége a kérdéses jogsértés típusa és egyedi körülményei szerint változik (lásd hasonlóképpen a fent hivatkozott Deutsche Bahn kontra Bizottság ítélet 127. pontját).

260 Ezen túlmenően meg kell jegyezni, hogy bár a Bizottság a megtámadott határozatban nem hivatkozott kifejezetten a bírságkiszabási iránymutatásra, a megtámadott határozat címzettjeire kiszabott bírság összegét az iránymutatásban előírt, saját magára nézve kötelező módszer alkalmazásával határozta meg.

261 Bár a Bizottság mérlegelési jogkört élvez a bírság összegének meghatározásában (az Elsőfokú Bíróság T-150/89. sz., Martinelli kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1165. o.] 59. pontja; valamint analógia útján a Deutsche Bahn kontra Bizottság ítéletének [hivatkozás a 259. pontban] 127. pontja), rá kell mutatni, hogy a Bizottság nem térhet el a saját maga számára rögzített szabályoktól (lásd a Hercules Chemicals kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 162. pontban] 53. pontját, amelyet a Bíróság megerősített az ellene előterjesztett fellebbezés keretében, a C-51/92. P. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletében [EBHT 1999., I-4235. o.], továbbá lásd az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). A Bizottságnak tehát a bírság meghatározásakor ténylegesen tekintetbe kell vennie a bírságkiszabási iránymutatást, különösen az iránymutatás szerinti kötelező elemeket. Mindazonáltal a Bizottság által gyakorolt mérlegelési jogkör és az azzal kapcsolatban meghatározott korlátok nem kötik a közösségi bíróságot korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlásában.

262 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 1. A. pontja értelmében „a jogsértés súlyosságának megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét". A megtámadott határozat 150. preambulumbekezdésében a Bizottság azt állítja, hogy a jogsértés súlyosságának megállapításakor ugyanezen három tényezőt vette figyelembe.

263 Ezzel ellentétben a Bizottság a megtámadott határozat 161. preambulumbekezdésében alapvetően a vállalkozások jogsértő magatartásának jellegére támaszkodott azon következtetésének alátámasztására, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés „különösen súlyos" volt. Ennek kapcsán a szankcionált piacfelosztó megállapodás súlyosan versenyellenes természetére, az egységes piac zavartalan működésének megzavarására, a jogellenes magatartás szándékos jellegére és a versenykorlátozás céljából megalkotott rendszer intézményes jellegére utal. A Bizottság ugyanebben a preambulumbekezdésben tekintetbe vette azt is, hogy „a négy kérdéses tagállam a varrat nélküli OCTG [csövek és a csővezetékek] közösségi fogyasztásának legnagyobb részét képviselik, és így kiterjedt földrajzi piacot képeznek".

264 A Bizottság viszont a megtámadott határozat 160. preambulumbekezdésében azt állapította meg, hogy „a jogsértés tényleges hatása a piacon korlátozott volt", mivel az általa érintett két termék, azaz a szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek a varrat nélküli OCTG csövek és a csővezetékek közösségi fogyasztásának csupán 19%-át teszik ki, és mivel a hegesztett csövek a technológiai fejlődésnek köszönhetően ma már kielégítik a varrat nélküli csövek iránti kereslet egy részét.

265 A megtámadott határozat 162. preambulumbekezdésben a Bizottság – miután a 161. preambulumbekezdésben leírt tényezők alapján „különösen súlyosnak" minősítette a jogsértést – figyelembe vette, hogy a megtámadott határozat címzettjei viszonylag keveset értékesítettek a kérdéses termékekből az érintett négy tagállamban (évi 73 millió euro értékben). Az érintett piac méretére tett utalás megfelel a megtámadott határozat 160. preambulumbekezdésében leírt megállapí-

tásnak, miszerint a jogsértésnek a piacra gyakorolt tényleges hatása korlátozott volt. A Bizottság ezért úgy döntött, hogy a jogsértés súlya alapján meghatározott összeget 10 millió euroban rögzíti. Márpedig a bírságkiszabási iránymutatás különösen súlyos jogsértés esetén elvileg „20 millió [euro] feletti" bírságösszeget ír elő.

266 Meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság fent elemzett megközelítése jogellenes-e a Dalmine által ellene előterjesztett érvelésre tekintettel.

267 Ami a Dalminénak az érintett piacokkal kapcsolatos érveit illeti, meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat 35. és 36. preambulumbekezdése olyan földrajzi piac meghatározását adja, amelynek rendes körülmények között – azaz ha nem lennének olyan jogellenes megállapodások, amelyek célja vagy hatása a piac mesterséges felosztása – léteznie kellene. Annak egészét nézve a megtámadott határozatból, főként az 53–77. preambulumbekezdéséből ezenkívül az következik, hogy a japán és az europai termelőknek az egyes nemzeti piacokon, illetve bizonyos esetekben a világ bizonyos térségének piacán tanúsított magatartását konkrét szabályok határozták meg, amelyek piacról piacra változtak, és az Európa–Japán klubon belüli kereskedelmi tárgyalások következményei voltak.

268 Következésképpen el kell utasítani a Dalmine azon érveit, amelyek szerint a megtámadott határozat nyolc címzettjeinek eladásai csak kis részét képezték a szabvány OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek világ- és europai piacának, mivel azok nem relevánsak. Voltaképpen azon tény miatt minősíti a megtámadott határozat a jogsértést „különösen súlyos"-nak, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés célja, valamint – legalábbis bizonyos mértékig – hatása az volt, hogy az acélcsövek fogyasztása tekintetében mindegyik címzettet kizárta a többi vállalkozás nemzeti piacáról, köztük az Európai Közösségek négy legnagyobb tagállamának piacát.

269 Ezzel kapcsolatban a Dalmine azon érvelése, miszerint saját hazai piacán a szabvány menetes OCTG csövek eladásai kis mennyiségűek voltak, valamint hogy a hegesztett csövek fontos versenyben álltak az egyedileg gyártott csővezetékekkel, jelentőségét vesztette, mivel a piacfelosztó jogsértésben való részvétele az arra tett kötelezettségvállalásának a következménye, hogy a megtámadott határozat által érintett termékekből nem ad el más piacokon. Így még ha feltételezhető is, hogy az általa hivatkozott körülményeket a jogilag megkövetelt módon bizonyíthatnák, azok nem kérdőjeleznék meg a Bizottságnak az általa elkövetett jogsértés súlya kapcsán levont következtetéseit.

270 Meg kell jegyezni továbbá, hogy a Dalmine által hivatkozott azon tényt, miszerint a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés csupán két termékre, a szabvány menetes OCTG csövekre és az egyedileg gyártott csővezetékekre, nem pedig az összes OCTG csőre és csővezetékre vonatkozott, a Bizottság kifejezetten megemlítette a megtámadott határozat 160. preambulumbekezdésében olyan tényezőként, amely korlátozta a jogsértésnek a piacon való konkrét hatását (lásd fent a 264. pontban). A Bizottság ehhez hasonlóan hivatkozott – szintén a 160. preambulumbekezdésben – a hegesztett csövek által támasztott verseny növekedésére (lásd fent szintén a 264. pontban). Következésképpen meg kell állapítani, hogy amikor a Bizottság a megtámadott határozatban értékelte a jogsértés súlyát, tekintetbe vette e tényezőket.

271 A fent elmondottak alapján meg kell állapítani, hogy a jogsértés súlyára tekintettel meghatározott összegnek a „különösen súlyos" jogsértés esetén általában alkalmazott legkisebb összeg 50%-ára történő csökkentése (lásd fent a 265. pontban) a jelen ügyben megfelelően figyelembe veszi a jogsértésnek a piacra gyakorolt korlátozott hatását.

272 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra is, hogy a versenyügyekben kiszabott bírság célja az elrettentő erő biztosítása (lásd e tekintetben a bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának negyedik bekezdését). Következésképpen a meg-

támadott határozat címzettjeinek nagy mérete miatt (lásd a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében, és lent a 281. és azt követő pontokban) a jogsértés súlyára tekintettel meghatározott összegnek a jelentősen nagyobb mértékű csökkentése megfosztotta volna a bírságot elrettentő hatásától.

A vállalkozások egyéni magatartásának értékeléséről és a vállalkozásoknak a méretüktől függetlenül történő megítéléséről

A felek érvei

273 A Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a kérdéses vállalkozások egyéni magatartását és méretét. A bírságkiszabási iránymutatással összhangban a Bizottságnak súlyoznia kellett volna a bírság összegét e tényezőkre tekintettel.

274 E tekintetben a Dalmine megállapítja, hogy piaci részesedése nagyon kicsi volt. A szabvány OCTG csövek az 1990 és 1995 közötti összes eladásának csupán 7,3%-át képviselték. Ami az egyedileg gyártott csővezetékeket illeti, mivel a Bizottság nem vette figyelembe a hegesztett csövek eladásának a varrat nélküli csövek piacára gyakorolt hatását, nem juthatott volna végső megállapításra. Továbbá a Dalmine nem teljesítette megfelelően a terhére rótt versenykorlátozó megállapodásokat, megtartván bizonyos cselekvési szabadságot az Európa–Japán klubban, mivel továbbra is adott el OCTG csöveket és csővezetékeket Európában és Európán kívül.

275 Ezenkívül a Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság a bírság összegének meghatározásakor nem vette figyelembe a kérdéses vállalkozások méretét, illetve az érintett piacon elért forgalmát. A méltányosság és az arányosság elve megköveteli,

hogy ne kezeljenek azonos módon minden vállalkozást, hanem magatartásukat olyan büntetéssel kell sújtani, amely tükrözi egyéni szerepüket vagy a jogsértésben való részvételük piaci hatását.

276 A Dalmine úgy véli, hogy a Bizottság őt igazságtalanul szankcionálta, mivel a megtámadott határozat címzettjei között ő volt az egyik legkisebb. Kifogásolja a Bizottságnak a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében szereplő, ellentmondást nem tűrő állítását, amely szerint „e határozat címzettjei mind nagyméretű vállalkozások. Ennek következtében nem kell különbséget tenni az elfogadott összegek között". Kijelenti, hogy tevékenysége a varrat nélküli csövek bizonyos típusának gyártására korlátozódott. Emiatt nem hasonlítható össze olyan vállalkozásokkal, amelyek tevékenysége sokkal szélesebb volt, és amelyek forgalma jelentősen magasabb volt, mint az övé.

277 A Bizottság megjegyzi, hogy a Dalmine nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó megállapodásban vett részt, amely az EK 81. cikk (1) bekezdésének különösen súlyos megsértését jelenti. A Bizottság ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a felperes nem vitatta a megtámadott határozatban megállapított tények valóságát. Továbbá a felperes a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértésben is részt vett. Az a tény, hogy némileg önállóbb magatartást tanúsíthatott, mint a kartell többi tagja, önmagában nem képez enyhítő körülményt (az Elsőfokú Bíróság T-327/94. sz., SCA Holding kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1373. o.] 142. pontja). Mindenesetre nem bír jelentőséggel az az önállóság, amelyet a Dalmine állítása szerint az Európa–Japán klubban megőrzött, másrészt pedig annak létezését cáfolja az olasz piacon fennálló szinte teljes monopóliuma, a Corus üzletének átvételével kapcsolatos tárgyalásokon való aktív részvétele, végül azon szerződés, amelyet a Corusszal kötött a nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó, az Európa–Japán klub keretében megállapított alapszabályok alkalmazása érdekében.

278 Mivel a Bizottság a megtámadott határozatban úgy találta, hogy mind a nyolc címzett nagyméretű vállalkozás volt, és mivel figyelembe vette a jogsértésnek a piacra gyakorolt viszonylag korlátozott hatását, a Dalmine érvelése nem elegendő

annak bemutatására, hogy a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörét a jelen esetben azáltal, hogy nem alkalmazta a bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdését.

279 A Bizottság azzal is visszautasítja e kifogásokat, hogy a felperes forgalma az 1998-as évben 669 millió eurot tett ki (a megtámadott határozat 17. preambulumbekezdése). Következésképpen nagy vállalkozásról van szó. Az a tény, hogy a megtámadott határozat többi címzettjénél kisebb méretű, nem indokolja a bírság összegének csökkentését.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

280 Először is hangsúlyozni kell, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében szereplő, világméretű forgalomra való utalás csak a Bizottság által kiszabható bírság felső határának kiszámításakor lényeges (lásd a bírságkiszabási iránymutatás első bekezdését és a Musique diffusion française és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 259. pontban] 119. pontját), és nem jelenti azt, hogy szigorú arányosságnak kell fennállnia az egyes vállalkozások mérete és a rájuk kiszabott bírság között.

281 Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a jelen esetben alkalmazandó (lásd fent a 272. pontban) bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdése szerint „néhány esetben szükségessé válhat a három kategórián belül meghatározott összegek súlyozása annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, és ebből következően milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre". E bekezdés szerint ez a megközelítés különösen akkor alkalmazandó, „ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn".

282 A bírságkiszabási iránymutatásban használt „néhány esetben" és „különösen" kifejezésekből viszont kitűnik, hogy az egyes vállalkozások méretei szerinti súlyozás nem állandó része annak a számításnak, amelyet a Bizottság magára nézve kötelezővé tett, hanem olyan rugalmassági lehetőség, amelyet saját maga részére nyújt olyan esetekre, amikor szükség van rá. Ezzel összefüggésben hivatkozni kell az ítélkezési gyakorlatra, amely szerint a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik, hogy az ügy körülményeire tekintettel bizonyos tényezőket figyelembe vesz-e a kiszabni szándékozott bírság összegének meghatározásakor, vagy sem (lásd ilyen értelemben a Bíróság C-137/95. P. sz., SPO és társai kontra Bizottság ügyben 1996. március 25-én hozott végzésének [EBHT 1996., I-1611. o.] 54. pontját; a Bíróság C-219/95. P. sz., Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-4411. o.] 32–33. pontját; a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8375. o.] 465. pontját; és az Elsőfokú Bíróság T-309/94. sz., KNP BT kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1007. o.] 68. pontját).

283 A bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontja hatodik bekezdésének szövege alapján meg kell állapítani, hogy a Bizottság megőrzött bizonyos mérlegelési jogkört azzal kapcsolatban, hogy súlyozza-e a bírságot az egyes vállalkozások méretei szerint. A Bizottság nem köteles úgy megállapítani a bírság összegét, hogy annak végső összege tükrözze a vállalkozások teljes üzleti forgalma közötti különbségeket, ha ugyanazon jogsértésben részt vevő több vállalkozásra szab ki bírságot (lásd ilyen értelemben, bár a fellebbezés folyamatban van ellene, az Elsőfokú Bíróság T-23/99. sz., LR AF 1998 kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1705. o.] 278. pontját, és az Elsőfokú Bíróság T-213/00. sz., CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 385. pontját).

284 A jelen esetben a Bizottság a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében úgy találta, hogy a megtámadott határozat címzettjei nagyméretű vállalkozások voltak, így nem kell különbséget tenni a kiszabott bírságösszegek között. A Dalmine vitatja ezen elemzést, és megjegyzi, hogy a megtámadott határozat címzettjei között ő volt az egyik legkisebb vállalkozás; 1998-ban forgalma csupán 667 millió euro volt.

Meg kell állapítani, hogy az összes termék világméretű forgalmát tekintve a Dalmine és a Nippon közötti különbség valóban jelentős, amely utóbbi a kérdéses vállalkozások közül az 1998-ban elért 13 489 millió euro forgalmával a legnagyobb vállalkozás volt.

285 A Bizottság azonban ellenkérelmében hangsúlyozta, hogy a Dalmine nem kis- vagy középvállalkozás, amit ez utóbbi nem is vitatott. A megtámadott határozat elfogadásának időpontjában alkalmazandó, a kis- és középvállalkozások meghatározásáról àprilis 1996. szóló 3-i 96/280 bizottsági ajánlás (HL L 107., 4. o.) többek között előírja, hogy az ilyen vállalkozások 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, és éves forgalmuk nem haladja meg a 40 millió eurot, vagy éves mérlegfőösszegük nem haladja meg a 27 millió eurot. A mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 2003/361/EK 2003. május 6-i bizottsági ajánlás (HL L 124., 36. o.), e két küszöböt felemelte 50 millió, illetve 43 millió eurora.

286 Bár az Elsőfokú Bíróságnak nem állnak rendelkezésére a Dalmine alkalmazottainak számára és a vállalkozás mérlegfőösszegére vonatkozó adatok, meg kell állapítani, hogy a Dalmine forgalma 1998-ban legalább tízszer annyi volt, mint a bizottsági ajánlásokban szereplő feltétel. Következésképpen meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróságnak benyújtott adatok alapján a Bizottság nem tévedett a megtámadott határozat 165. preambulumbekezdésében szereplő állításával, miszerint a megtámadott határozat címzettjei mind nagyméretű vállalkozások voltak.

287 Továbbá meg kell állapítani, hogy a Dalmine-ra a megtámadott határozatban kiszabott 10,8 millió euros bírság összege az 1998-ban elért, 667 millió euros világméretű forgalmának körülbelül 1,62%-át teszi ki. A bírság összege az együttműködés miatti csökkentés nélkül 13,5 millió euro lett volna, amely forgalmának kevesebb mint 2%-a. Meg kell állapítani, hogy e számok jelentősen alacsonyabbak, mint a fent említett 10%-os küszöb.

288 A Dalmine azon érvelése kapcsán, miszerint magatartásának a piacra gyakorolt hatása alacsony piaci részesedése miatt minimális volt, arra kell hivatkozni, hogy a Dalmine azon érvelése, hogy saját hazai piacán a szabvány menetes OCTG csövek eladásai kis mennyiségűek voltak, valamint hogy a hegesztett csövek fontos versenyben álltak az egyedileg gyártott csővezetékekkel, jelentőségét vesztette, mivel a piacfelosztó jogsértésben való részvétele arra tett kötelezettségvállalásának a következménye, hogy a megtámadott határozat által érintett termékekből nem ad el más piacokon (lásd fent a 269. pontban). Így még ha feltételezhető is, hogy az általa hivatkozott körülményeket a jogilag megkövetelt módon bizonyítanák, azok nem kérdőjeleznék meg a Bizottságnak az általa elkövetett jogsértés súlya kapcsán levont következtetéseit.

289 Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni azt is, hogy minden termelő ugyanazt a vállalást tette, vagyis azt, hogy nem értékesítenek szabvány menetes OCTG csöveket és csővezetékeket az Európa–Japán klub többi tagjának hazai piacán. Márpedig, amint az a fenti 263. pontból kitűnik, a Bizottság a kötelezettségvállalás súlyosan versenyellenes jellegére támaszkodott azon következtetésének alátámasztására, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés „különösen súlyos" volt.

290 Mivel a Dalmine volt az Európa–Japán klub egyetlen olasz tagja, meg kell jegyezni, hogy jelenléte elegendő volt ahhoz, hogy a versenykorlátozó megállapodás alkalmazását kiterjesszék a Közösség egyik tagállamának területére. Ezért meg kell állapítani, hogy a Dalmine jogsértésben való részvétele nem elhanyagolható hatással volt a közösségi piacra. Valójában e körülmény sokkal fontosabb annak megállapítása céljából, hogy milyen tényleges hatást gyakorolt a Dalminénak a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben való részvétele az e cikk által érintett termékpiacokon, mint a vállalkozások teljes forgalmának puszta összehasonlítása.

291 A Dalminénak az Európa–Japán klubban állítólag megőrzött cselekvési szabadsága kapcsán meg kell állapítani, hogy az a tény, miszerint valamely vállalkozás, amelyről bebizonyosodott, hogy a piacfelosztás céljával összejátszott versenytársaival, nem a

versenytársaival megállapodott módon járt el a piacon, nem szükségszerűen képez olyan enyhítő körülményt, amelyet a bírság összegének kiszabásakor figyelembe kell venni (az SCA Holding kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 277. pontban] 142. pontja). Az a vállalkozás, amely részben független üzletpolitikát folytat a piacon annak ellenére, hogy összejátszik versenytársaival, valójában csak megpróbálhatja a kartellt saját javára felhasználni.

292 A bírságkiszabási iránymutatás 3. pontjának második francia bekezdését ezért úgy kell értelmezni, hogy a Bizottság csak akkor köteles a kartell nem-teljesítését enyhítő körülményként tekintetbe venni, ha az e körülményre hivatkozó vállalkozás bizonyítani tudja, hogy egyértelműen és nagymértékben megszegte a kartell végrehajtásához kapcsolódó kötelezettségeket, olyannyira, hogy ezáltal megzavarta annak működését, valamint hogy látszólag nem csatlakozott a megállapodáshoz, és ebből kifolyólag nem ösztönözte a többi vállalkozást a kérdéses kartell végrehajtására.

293 Amint azt az Elsőfokú Bíróság megállapította a Cement-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 1389. pontjában, az olyan vállalkozás, amely bizonyos találkozókon részt vesz, és nem határolódik el a találkozók eredményétől, elvileg „teljes mértékben megőrzi felelősségét a kartellben való részvételéért". Túl könnyű lenne a jogellenes kartell nyereségéből részesülő vállalkozások számára csökkenteni a súlyos bírság megfizetésének kockázatát, ha csökkentenék a bírságot azon az alapon, hogy csak korlátozott szerepet játszottak a jogsértés végrehajtásában, miközben fellépésük más vállalkozásokat arra ösztönzött, hogy a versenyt súlyosabban sértő módon járjanak el.

294 Ami azt az érvelést illeti, miszerint a Dalmine passzív szerepet játszott a kartellben, és ez a magatartás enyhítő körülményt képez a bírságkiszabási iránymutatás 3. pontjának első francia bekezdésének értelmében, hasonlóképpen meg kell állapítani, hogy e vállalkozás nem tagadta azt, hogy részt vett az Európa–Japán klub találkozóin. Az Elsőfokú Bíróság a fenti megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló jogalapok keretében, valamint a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítéletben (hivatkozás a 111. pontban) megállapította, hogy az e találkozókon megtárgyalt kérdések egyike a nemzeti piacok tiszteletben tartása volt.

295 A jelen ügyben a Dalmine még azt sem állítja, hogy ritkábban vett részt az Európa–Japán klub találkozóin, mint a klub többi tagja, ami az ítélkezési gyakorlat szerint esetleg bírságcsökkentést indokolhatna számára (lásd ezzel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság T-317/94. sz., Weig kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1235. o.] 264. pontját). Ezenkívül nem terjesztett elő semmiféle különleges körülményt vagy bizonyítékot annak igazolására, hogy a kérdéses találkozókon tanúsított hozzáállása passzív vagy csak követő lett volna. Ezzel ellentétben, amint azt a fenti 290. pontban leírtuk, az olasz piac csak a Dalminénak az Európa–Japán klubban való jelenléte miatt lett része a piacfelosztó megállapodásnak. E körülmények között nem kifogásolható, hogy a Bizottság nem csökkentette a Dalminéra kirótt bírság összegét az iránymutatás 3. pontjának első francia bekezdése alapján.

296 Még ha bizonyítani lehetne is a jelen ügyben, hogy a Dalmine korlátozott mértékben értékesített a jogsértés által érintett más közösségi piacokon, e körülmény nem elegendő ahhoz, hogy megkérdőjelezze annak a jelen ügyben fennálló felelősségét, mivel az Európa–Japán klub találkozóin való részvételével elvben csatlakozott, vagy legalábbis azt a benyomást keltette a többi résztvevőben, hogy csatlakozik az e találkozókon megkötött versenykorlátozó megállapodás tartalmához. Az aktából, különösen a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázatban lévő adatokból kiderül, hogy a kartell által célként kitűzött piacfelosztás – legalábbis bizonyos mértékig – megvalósult a gyakorlatban, és hogy szükségszerűen tényleges hatást gyakorolt e közösségi piacokon való verseny feltételeire.

297 Tekintettel a fent elmondottakra, a Bizottság a jelen ügy körülményei között ésszerűen állapíthatta meg azt, hogy a jogsértés súlya alapján ugyanazt a bírságösszeget kell kiszabni a megtámadott határozat címzettjeire. Célszerű továbbá megállapítani, hogy a Bizottság e tekintetben az egyenlő bánásmód elvét sem sértette meg.

298 Figyelembe véve a fent megvizsgált érvek és a körülmények teljességét, az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során nem lát indokot arra, hogy a jelen ügyben a megtámadott határozat címzettjeinek helyzete vagy mérete közötti különbségekre tekintettel módosítsa a bírság összegét.

2. *A jogsértés időtartamáról*

A felek érvei

299 A Dalmine vitatja a Bizottságnak a jogsértés időtartamára vonatkozó álláspontját. Bár az Európa–Japán klub találkozói 1977-ben kezdődtek, a jogsértés a Bizottság és a japán hatóságok által kötött, az export önkéntes korlátozásáról szóló megállapodás miatt (a megtámadott határozat 108. preambulumbekezdése) csak 1991. január 1-je után kezdődhetett. A Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem vette figyelembe azt, hogy 1989. december 28-án a Bizottság és a japán kormány 1990. december 31-ig meghosszabbította az önkorlátozási szerződéseket.

300 A Dalmine továbbá úgy véli, hogy a jogsértés az 1994-es év vége felé megszűnt, miután a Bizottság 1994 decemberében lefolytatta első vizsgálatait. Megjegyzi, hogy később nem vett részt semmiféle találkozón a japán termelőkkel.

301 Mindenesetre a közigazgatási eljárásban történt hibák kizárják, hogy a Bizottság az 1994. december 1-jei és 2-i vizsgálatok utáni időszakra nézve a felperessel szemben megállapítsa a jogsértés fennállását.

302 Következésképpen a Dalminénak felróható jogsértés időtartamát csökkenteni kell kevesebb, mint négy évre, azaz az 1991. január 1-je és 1994. december 2-a között eltelt időre. A bírságkiszabási iránymutatás szerint ilyen közepes időtartamú jogsértés esetén a bírság évi 10%-kal, azaz összesen 30%-kal növelhető. A Dalmine ezért kéri az Elsőfokú Bíróságot, hogy vizsgálja felül a rá kiszabott bírság összegét.

303 A Bizottság megjegyzi, hogy a bírságkiszabási iránymutatás szerint az egytől öt évig tartó („közepes" időtartamú) jogsértések esetén a bírság alapösszegét legfeljebb 50%-kal megemelheti. Ami a jelen ügyben a jogsértés kezdetét illeti, annak megállapítására szorítkozik, hogy az 1990-ben kezdődött, és magában foglalta az 1990-es évet is.

304 Ami a jogsértés végét illeti, a Bizottság fenntartja, hogy Pierre Verluca 1996. szeptember 17-i nyilatkozatában elismerte, hogy a japán vállalkozásokkal való kapcsolatok egy kicsivel több mint egy éve fejeződtek be (a megtámadott határozat 142. preambulumbekezdése). Mivel a vizsgálatok 1994 decemberében folytak le, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a Dalmine által elkövetett jogsértés legalább öt évig, 1990-től 1994 végéig tartott.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

305 A jogsértés időtartamával kapcsolatban először is meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 108. preambulumbekezdésében leírta, hogy a jogsértés kezdő időpontjaként meghatározhatta volna az 1977-es évet, de az önkorlátozási szerződések miatt nem tette. A megtámadott határozat 1. cikkében a jogsértés fennállását 1990-től állapította meg. Meg kell jegyezni, hogy ezen állásponttal a Bizottság engedményt tett a megtámadott határozat címzettjei számára.

306 Fontos megállapítani, hogy egyik fél sem állította az Elsőfokú Bíróság előtt, hogy ezen engedményt a jelen ügyben meg kell változtatni. Ebből következik, hogy az Elsőfokú Bíróság vizsgálata nem irányulhat ezen engedmény jogszerűségének vagy célszerűségének a felülvizsgálatára, hanem csak arra a kérdésre, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta-e az engedményt ebben az ügyben, amikor azt kifejezetten megtette a megtámadott határozat indokolásában. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a Bizottságnak pontos és ellentmondásmentes bizonyítékot kell szolgáltatnia azon szilárd meggyőződésének alátámasztására, hogy az állítólagos jogsértés megtörtént, mivel a jogsértés fennállásával, így annak időtartamával kapcsolatos bizonyítási teher rá hárul (a Bíróság 29/83. és 30/83. sz., CRAM és Rheinzink kontra Bizottság ügyekben 1984. március 28-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 1679. o.] 20. pontja; a C-89/85., C-104/85., C-114/85., C-116/85., C-117/85. és C-125/85-C-129/85. sz., Ahlström Osakeytiö és társai kontra Bizottság, ún. „Woodpulp II"-ügyben 1993. március 31-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1307. o.) 127. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-68/89., T-77/89. és T-78/89. sz., SIV. és társai kontra Bizottság ügyekben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-1403. o.] különösen 193-195., 198-202., 205-210., 220-232., 249-250. és 322-328. pontja; és az Elsőfokú Bíróság T-62/98. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2000. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2707. o.] 43. és 72. pontja).

307 A fent leírt engedmény így az önkorlátozási szerződések megszűnését teszi döntő tényezőnek annak meghatározásához, hogy a jogsértés 1990-ben fennállt-e. Mivel a kérdéses megállapodásokat nemzetközi szinten, a Japán Ipari és Külkereskedelmi Minisztérium (MITI) által képviselt japán kormány és a Bizottság által képviselt Közösség között kötötték meg, meg kell állapítani, hogy a Bizottságnak a gondos ügyintézés elvének megfelelően, meg kellett volna őriznie azon iratokat, amelyek igazolják e megállapodások megszűnésének időpontját. Ennélfogva ezen iratokat be kellett volna tudnia mutatni az Elsőfokú Bíróság előtt. Ennek ellenére a Bizottság arról tájékoztatta az Elsőfokú Bíróságot, hogy kutatást végzett irattárában, de nem tud olyan dokumentumot benyújtani, amely tanúsítaná e megállapodás megszűnésének dátumát.

308 Bár általában a felperes nem ruházhatja át a bizonyítási terhet az alperesre olyan körülményekre hivatkozva, amelyeket nem tud igazolni, a jelen ügyben a bizonyítási teher fogalma nem alkalmazható a Bizottság javára az általa kötött nemzetközi megállapodások megszűnésének időpontját illetően. A Bizottság megmagyarázhatatlan képtelensége arra, hogy bizonyítékot szolgáltasson olyan körülményről, amely

őt közvetlenül érinti, megfosztja az Elsőfokú Bíróságot attól, hogy a tények megfelelő ismeretében hozhasson ítéletet a megállapodások megszűnésének ideje vonatkozásában. Ellentétes lenne a gondos igazságszolgáltatás elvével, ha a Bizottság képtelenségének következményeit a megtámadott határozat címzettjeinek kellene viselniük, akiknek – az alperes intézménnyel ellentétben – nem állt módjukban szolgáltatni a hiányzó bizonyítékot.

309 E körülmények között meg kell állapítani, hogy kivételesen a Bizottságnak kellett volna bizonyítékot szolgáltatni a megszűnéssel kapcsolatban. A Bizottság azonban nem szolgáltatott bizonyítékot arról, hogy mikor szűntek meg az önkorlátozási szerződések, sem a megtámadott határozatban, sem az Elsőfokú Bíróság előtt.

310 Mindenesetre a japán felperesek bizonyítékot szolgáltattak arról, hogy az önkorlátozási szerződéseket – legalábbis japán szinten – 1990. december 31-ig meghosszabbították, amely alátámasztja a felperes megközelítését a jelen eljárásban (a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 111. pontban] 345. pontja). Meg kell állapítani, hogy az olyan egyesített ügyekben, ahol a felek betekinthettek az akta teljességébe, az Elsőfokú Bíróság hivatalból figyelembe veheti a párhuzamos ügyek aktáiban lévő bizonyítékokat (lásd ilyen értelemben az Elsőfokú Bíróság T-113/89. sz., Nefarma és Bond van Groothandelaren in het Farmaceutische Bedrijf kontra Bizottság ügyben 1990. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 1990., II-797. o.], 1. pontját, valamint a T-116/89. sz., Prodifarma és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1990., II-843. o.] 1. pontját). Márpedig a jelen esetben az Elsőfokú Bíróságnak olyan, a szóbeli szakasz lefolytatása céljára egyesített ügyekben kell ítéletet hoznia, amelyek tárgya a jogsértést megállapító ugyanazon határozat, és amelyekben mindegyik felperes kérte a rájuk kiszabott bírság összegének módosítását. Következésképpen az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyben hivatalos tudomással bír a négy japán felperes által benyújtott bizonyítékokról.

311 Meg kell állapítani továbbá, hogy a Dalmine nemcsak az 1. cikkben foglalt jogsértés kezdő időpontja és ennyiben a jogsértés időtartama kapcsán kérte az Elsőfokú

Bíróságot a megtámadott határozat megsemmisítésére, hanem az időtartam csökkentését figyelembe veendő, a rá kiszabott bírság összegének mérséklésére is, az Elsőfokú Bíróságra a 17. rendelet 17. cikke által az EK 229. cikkel összhangban ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása keretében. E korlátlan felülvizsgálati jogkör következménye az, hogy ha az Elsőfokú Bíróság a Bizottság által kiszabott bírság összegének megváltoztatásával módosítja a megtámadott intézkedést, figyelembe kell vennie az összes releváns ténybeli körülményt (lásd ilyen értelemben a Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 282. pontban] 692. pontját). Ilyen körülmények között, és mivel mindegyik felperes kifogásolta, hogy a Bizottság 1990. január 1-jétől vette tekintetbe a jogsértést, nem lenne helyes, ha az Elsőfokú Bíróság a jelen ügy körülményei között egymástól elkülönítve értékelné az egyes felperesek helyzetét, azaz úgy, hogy kizárólag azokat a tényezőket veszi figyelembe, amelyekre a felperesek saját ügyükben hivatkoztak, azokat pedig, amelyekre a többi felperes vagy a Bizottság hivatkozott, figyelmen kívül hagyja.

312 Továbbá sem a Dalmine, sem – különösképpen – a Bizottság nem állította hogy 1991-ben az önkorlátozási megállapodások még hatályban voltak.

313 Ilyen körülmények között a jelen eljárásban meg kell állapítani, hogy a Bizottság és a japán hatóságok által kötött önkorlátozási szerződések 1990 végéig hatályban maradtak.

314 A fent elmondottakból következik, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozatban tett engedményére tekintettel a határozat 1. cikkében foglalt jogsértés időtartamát egy évvel csökkenteni kell. Következésképpen a megtámadott határozat 1. cikkét meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben megállapítja a Dalmine terhére rótt jogsértés 1991. január 1-je előtti fennállását.

315 Ami a jogsértés megszűnésének időpontját illeti, meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az Elsőfokú Bíróság kérdésére válaszolva megerősítette a tárgyaláson, hogy a

megtámadott határozatban nem vette figyelembe az 1995-ös évet a bírság összegének számításakor. A Dalmine később jelezte, hogy elfogadja a megtámadott határozat ezen értelmezését.

316 Ennek következtében az egyetlen vitatott kérdés a jelen eljárás felei között, hogy a Bizottság jogszerűen döntött-e úgy, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés folytatódott az 1994. december 1-jei és 2-i vizsgálatok után. A fenti 112. pontban megállapítottuk, hogy a Dalmine érvelése nem érdemleges a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértéssel kapcsolatban, mivel e jogsértés a vizsgálatok után már csak 30 napig tartott. Még ha a Dalmine ezzel kapcsolatos érvei megalapozottak lennének is, akkor sem kellene a bírság összegét a jogsértés időtartamának ilyen kis különbsége miatt módosítani.

317 A fent elmondottakból következik, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés négy évig, 1991. január 1-jétől 1995. január 1-jéig tartott. Ezért a Dalminéra kiszabott bírság összegét ennek megfelelően csökkenteni kell.

3. *Bizonyos enyhítő körülmények figyelmen kívül hagyásáról*

A felek érvei

318 A Dalmine kifogásolja, hogy a Bizottság nem vett figyelembe bizonyos enyhítő körülményeket, amelyek a bírság összegének csökkentését indokolták. Igaz ugyan, hogy a Bizottság enyhítő körülmény címén 10%-kal csökkentette az alapösszeget arra tekintettel, hogy az acélcsőágazat válságban volt. Szerinte más körülmények a bírság összegének nagyobb mértékű csökkentését indokolták volna.

319 A Dalmine különösen a Bizottság 1994. december 1-jei és 2-i első vizsgálataitól kezdve a jogsértésben játszott kis és kizárólag passzív szerepére, annak kismértékű hatására, valamint a jogsértés azonnali megszüntetésére hivatkozik. Továbbá fenntartja, hogy figyelembe véve a piac szerkezetét, valamint az olasz piacon és a Közösség egészében uralkodó versenyt, nem lehet a terhére róni, hogy szándékosan jogsértést követett el.

320 Mivel e tényezőket a Bizottság nem vette figyelembe, a kiszabott bírság összege a felperesnek a jogsértésben való részvételéhez képest nyilvánvalóan aránytalan. A Dalmine azzal érvel, hogy a bírság alapösszege megfelel a kérdéses termékek világpiacon történő eladásából származó 1998-as évi teljes nyeresége 16%-ának (179,5 millió olasz líra), a közösségi piacon elért nyeresége 38%-ának, valamint a jogsértés időtartama alatt Németországban, Franciaországban, Olaszországban és az Egyesült Királyságban elért nyeresége 95%-ának.

321 A Bizottság szerint nem képez enyhítő körülményt, hogy a Dalmine az első vizsgálatokat követően megszüntette jogellenes magatartását. Továbbá úgy véli, hogy a felperesnek a kartellben játszott másodlagos szerepe és állítólagos önállósága lényegtelen.

322 A Dalmine felelősségét ugyanis nem csökkenti, hogy a megtámadott határozat többi címzettjének felelősségére hivatkozik. A Dalmine soha nem határolódott el nyilvánosan a kartelltől, és nem csupán passzív szerepet játszott. Sőt ő javasolta, hogy „europai szinten" oldják meg a Corusnak a piacról való kivonulásából eredő problémákat.

323 A Bizottság úgy véli, hogy a Dalminénak felrótt jogsértés szándékos jellege vitathatatlan. Ezért nem szükséges bizonyítani, hogy a felperes tudatában volt az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének. Elegendő bizonyítani, hogy lehetetlen,

hogy ne tudott volna a kérdéses magatartás versenykorlátozó céljáról (a Bíróság 246/86. sz., Belasco és társai kontra Bizottság ügyben 1989. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 2117. o.] 41. pontja és a 19/77. sz., Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítélete [EBHT 1978., 131. o.]). Valószínűtlennek tűnik, hogy egy olyan vállalkozás, mint a Dalmine, ne tudna a hatályban lévő, a versenykorlátozást tiltó legelemibb szabályokról (lásd ezzel kapcsolatban a bírságkiszabási iránymutatás 1.A. pontját).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

324 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a Bizottság enyhítő körülmény címén 10%-kal csökkentette az alapösszeget arra tekintettel, hogy az acélcsőágazat a kérdéses időszakban válságban volt.

325 Ezután emlékeztetni kell arra, hogy a bírság összegének meghatározásakor a Bizottságnak eleget kell tennie a saját iránymutatásában foglaltaknak. A bírságkiszabási iránymutatás azonban nem írja elő, hogy a Bizottságnak minden esetben külön-külön figyelembe kell vennie az annak 3. pontjában szereplő minden egyes enyhítő körülményt. Az „[e]nyhítő körülmények" című 3. pont előírja, hogy "[a]z alapösszeg olyan enyhítő körülmények hatására csökken, mint például: [...]". Meg kell állapítani, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 3. pontjában felsorolt körülmények kétségtelenül azok közé tartoznak, amelyeket a Bizottság adott esetben tekintetbe vehet, de nem köteles e címen automatikusan tovább csökkenteni a bírságot, ha valamely vállalkozás e körülmények fennállására utaló bizonyítékot terjeszt elő. Azt, hogy enyhítő körülmény címén helyénvaló-e a bírság csökkentése, a jelentőséggel bíró körülmények teljessége alapján, átfogó értékeléssel kell megállapítani.

326 Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a bírságkiszabási iránymutatás elfogadása előtti gyakorlat szerint a Bizottság bizonyos mértékű mérlegelési joggal rendelkezik a bírság megállapításában, hogy az ügy körülményei függvényében bizonyos tényezőket figyelembe vegyen, másokat viszont nem (lásd ilyen értelemben az SPO és társai kontra Bizottság végzés [hivatkozás a 282. pontban] 54. pontját, a Ferriere Nord kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 282. pontban] 32. és 33. pontját, a Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 246. pontban] 465. pontját; lásd még ilyen értelemben a KNP BT kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 282. pontban] 68. pontját). Mivel a bírságkiszabási iránymutatásból hiányzik az az előírás, hogy a Bizottság köteles figyelembe venni az enyhítő körülményeket, meg kell állapítani, hogy a Bizottság megőrzött bizonyos mértékű mérlegelési jogot arra nézve, hogy enyhítő körülmény címén átfogó módon értékelhesse a bírságösszeg esetleges csökkentésének mértékét.

327 Mindazonáltal a Dalmine azon érvelésével kapcsolatban, miszerint a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértésben kis és kizárólag passzív szerepet játszott, valamint hogy állítólag megőrizte cselekvési önállóságát, elegendő megjegyezni, hogy az Elsőfokú Bíróság a fenti 280–297. pontban már válaszolt ezen érvre. A fenti 258-272. pontban hasonlóképpen megvizsgálta a jogsértés kismértékű hatásával és a bírság aránytalan jellegével kapcsolatos kifogásokat.

328 Ami a jogsértés azonnali megszűnésével kapcsolatos érvelést illeti, meg kell állapítani, hogy a bírságkiszabási iránymutatás 3. pontjában említett, „a jogsértésnek a Bizottság beavatkozásával egy időben történő megszüntetése" csak akkor képezhet enyhítő körülményt, ha feltételezhető, hogy a szóban forgó beavatkozás késztette az érintett vállalkozásokat a kérdéses versenykorlátozó magatartás megszüntetésére. Úgy tűnik, hogy e rendelkezés célja a vállalkozások ösztönzése a versenykorlátozó magatartások megszüntetésére rögtön azt követően, hogy annak vonatkozásában a Bizottság megindítja vizsgálatát.

329 A fent elmondottakból különösen az következik, hogy ezen az alapon a bírság összege nem mérsékelhető, ha a jogsértés már a Bizottság első beavatkozásai előtt véget ért, vagy ha e vállalkozások már e beavatkozások előtt határozott döntést hoztak a jogsértés megszüntetéséről.

330 Ugyanis a bírság ilyen körülmények közötti csökkentése megkettőzné a jogsértés időtartamának a bírságkiszámítási iránymutatás szerinti figyelembevételét a bírság kiszámításakor. A Bizottság az időtartamot annak érdekében veszi figyelembe, hogy azon vállalkozásokra, amelyek hosszabb ideig tanúsítanak versenysértő magatartást, súlyosabb bírságot szabjon ki, mint amelyek rövidebb ideig tanúsítják e magatartást. Következésképpen a bírságösszegnek azon az alapon történő csökkentése, hogy a vállalkozás megszüntette a jogsértő magatartását a Bizottság első vizsgálati cselekményekor, másodszor is előnyben részesítené a rövid időtartamú jogsértésekért felelős vállalkozásokat.

331 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítéletben (hivatkozás a 111. pontban) a felperesek által a szóban forgó ügyekben előterjesztett jogalapokra és érvelésekre tekintettel az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a jogsértés 1994. július 1-je után nem róható fel velük szemben, mivel nincs arra utaló bizonyíték, hogy korábbi gyakorlatát követve az Európa–Japán klub 1994 őszén is találkozott Japánban. E körülményből következik, hogy a jogsértés valószínűleg megszűnt, vagy legalábbis a végéhez közeledett, amikor a Bizottság 1994. december 1-jén és 2-án vizsgálatot végzett a vállalkozásoknál.

332 Ebből következik, hogy az a tény, miszerint a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértést megvalósító jogellenes magatartás nem folytatódott a Bizottság első vizsgálatát követően, nem indokolja a Dalminéra kiszabott bírság csökkentését a jelen ügy körülményei között.

333 Ami a Dalmine azon érveit illeti, hogy nem szándékosan követte el a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértést, meg kell állapítani, hogy a Bizottság bizonyította, hogy a Dalmine versenykorlátozó célú megállapodáshoz csatlakozott. Márpedig ha valamely megállapodás célja pontosan az, hogy korlátozza a versenyt, a vállalkozás részvétele csak szándékos lehet, függetlenül attól, milyen szerkezeti tényezők játszottak benne szerepet. Az ítélkezési gyakorlatból egyébként következik, hogy a vállalkozások nem igazolhatják a versenyszabályok megsértésében való részvételüket azzal, hogy arra más gazdasági szereplők magatartása kényszerítette őket (lásd ilyen értelemben a „Cement"-ítélet [hivatkozás a 44. pontban] 2557. pontját). Következésképpen a Dalmine a jelen ügyben a piac szerkezetére vagy versenytársai magatartására való hivatkozással nem mentheti ki magát.

334 A fent elmondottak összességére és arra tekintettel, hogy a Bizottság az acélcsőágazat válságát figyelembe véve már csökkentette a bírságot a jelen ügyben (lásd a megtámadott határozat 168. és 169. preambulumbekezdését), a Dalmine összes arra vonatkozó kifogását el kell utasítani, hogy a bírságot állítólagos más enyhítő körülmények miatt tovább kellett volna csökkenteni.

4. *A Dalmine által a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködésről*

A felek érvei

335 A Dalmine azt állítja, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta az engedékenységi közleményt. Azzal érvel, hogy a Bizottság megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód elvét. Úgy ítéli meg, hogy a Vallourechez hasonló helyzetben volt, és

kifogásolja, hogy a Bizottság nem csökkentette a rá kiszabott bírságot a vizsgálat során tanúsított együttműködésére tekintettel.

336 A Dalmine arra hivatkozik többek között, hogy a Bizottság által az első vizsgálatok során feltett kérdésekre adott 1997. április 4-i válaszában tájékoztatta a Bizottságot a következőkről: [az alapszabályok] a varrat nélküli csövek közösségi iparának helyzetét tükrözhetik [...] [E] helyzet két irányban alakult ki: a szerkezetátalakítás végrehajtása [...]; a japán iparral való kapcsolatok, amelynek gyártási kapacitása meghaladta a keresletet. E kapcsolatok tárgya (különösen az olajipari célokra alkalmas) csöveknek az EK-n kívüli területekre (Oroszország és Kína) való exportja volt, a [Corus] üzemeinek bezárása után pedig céljaik között az EK-ba történő csőbehozatal korlátozása, következésképpen a varrat nélküli csövek közösségi iparának védelme is szerepelt" (a keresetlevél 3. melléklete és a megtámadott határozat 65. preambulumbekezdése).

337 Ezen információ igazolja, hogy a felperes milyen mértékben működött együtt a vizsgálat során. Semmiféle objektív megfontolás nem indokolja azt, hogy ezzel kapcsolatban eltérő bánásmódban részesítsék a Vallourecet és a Dalminet.

338 A Bizottság visszautasítja ezen állításokat, és a megtámadott határozat 172–173. preambulumbekezdésében szereplő indokolásra utal, azon döntésének igazolására, hogy miért nem csökkentette tovább a bírság összegét. Arra hivatkozik, hogy e csökkentés csak azon vállalkozásoknak nyújtható, amelyek aktív együttműködésükkel megkönnyítették a jogsértés megállapítását (az SCA Holding kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 277. pontban] 156. pontja). A Dalmine által tanúsított

együttműködés nem volt meghatározó a vizsgálat során, mivel az abban merült ki, hogy e vállalkozás nem vitatta a Bizottság által megállapított tények fennállását.

339 A Vallourec magatartása nem hasonlítható össze a Dalminéval. A Vallourec volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely lényeges információkat szolgáltatott a kartell létezéséről és tartalmáról. Ezen információk lényegesen hozzájárultak ahhoz, hogy a Bizottság megállapította a jogsértéseket.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

340 A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság nem sértheti meg az egyenlő bánásmód általános közösségi jogi elvét, amikor a vállalkozások részéről tanúsított együttműködést vizsgálja, amely elvnek a megsértése az állandó ítélkezési gyakorlat alapján akkor sérti meg, ha azonos helyzeteket különböző módon kezelnek, vagy különböző helyzeteket azonos módon kezelnek, anélkül, hogy e bánásmódot objektív indokok igazolnák (az Elsőfokú Bíróság T-45/98. és T-47/98. sz., Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-3757. o.] 237. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

341 Emlékeztetni kell arra, hogy az együttműködés miatt nyújtott bírságcsökkentést az indokolja, ha a vállalkozás magatartásával elősegíti a Bizottság feladatát, amely a közösségi versenyszabályok megsértésének megállapításából és a szankció kiszabásából áll (az Elsőfokú Bíróság T-347/94. sz., Mayr-Melnhof kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1751. o.] 309. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

342 Jelen esetben meg kell jegyezni, hogy a Pierre Verluca részéről a Vallourec nevében a Bizottság által e vállalkozásnak feltett kérdésekre válaszul tett nyilatkozatok kulcsfontosságú bizonyítékot képeznek a jelen ügyben.

343 Igaz ugyan, hogy amennyiben a vállalkozások – a közigazgatási eljárás ugyanazon szakaszában és hasonló körülmények között – hasonló információt szolgáltatnak a Bizottságnak a terhükre rótt tényekkel kapcsolatban, az általuk nyújtott együttműködést összehasonlíthatónak kell tekinteni (lásd hasonlóképpen a Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 340. pontban] 243. és 245. pontját).

344 Bár a Dalminénak a kérdésekre adott válaszai bizonyos mértékben a Bizottság hasznára voltak, azok pusztán megerősítették a Pierre Verluca által a Vallourec nevében adott nyilatkozatokban szereplő információk bizonyos elemeit, ráadásul mindezt kevésbé pontosan és egyértelműen.

345 Ezért meg kell állapítani, hogy a Dalmine által a kifogásközlés megküldése előtt a Bizottságnak átadott információ nem hasonlítható össze a Vallourec által szolgáltatottal, és hogy ezen információk nem indokolják a kiszabott bírság összegének a tények nem vitatása miatt nyújtott 20%-on túli csökkentését. Míg a Dalmine azon döntése, hogy nem vitatja a tényeket, a Bizottság feladatainak ellátását jelentősen megkönnyíthette, ugyanez nem mondható el a kifogásközlés megküldése előtt átadott információkról.

346 Ebből az következik, hogy e jogalapot el kell utasítani.

A bírság kiszámításáról

347 A fent elmondottakból következik, hogy a Dalminéra kiszabott bírság összegét csökkenteni kell, figyelembe véve, hogy az Elsőfokú Bíróság a jelen ügyben a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés időtartamát 5 év helyett 4 évben állapította meg.

348 Mivel a bírság összegének a bírságkiszabási iránymutatásban rögzített, a Bizottság által a jelen ügyben alkalmazott számítási módszerét magát nem kifogásolták, így az Elsőfokú Bíróság az előző pontban tett megállapításra tekintettel korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során e módszert alkalmazza.

349 Következésképpen az alapösszeg 10 millió euro, megnövelve 10%-kal a jogsértés minden egyes éve után, azaz összesen 40%-kal, aminek eredménye 14 millió euro. Ezt az összeget a megtámadott határozat 168–169. preambulumbekezdésében leírt enyhítő körülmények alapján 10%-kal, majd az együttműködésre tekintettel 20%-kal csökkenteni kell, aminek végső összege a Dalmine esetén 10 800 000 euro helyett 10 080 000 euro.

A költségekről

350 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 3. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit, ha a felek kereseti kérelmük bizonyos pontjai tekintetében pernyertesek, a többi pont tekintetében pervesztesek lettek. Mivel a jelen ügyben mindegyik fél pervesztes lett egy vagy több pont tekintetében, a felperes és a Bizottság maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) **Az Elsőfokú Bíróság megsemmisíti az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat 1. cikkének (2) bekezdését annyiban, amennyiben az e cikkben megállapítja a felperes terhére felrótt jogsértés elkövetését az 1991. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozóan.**

2) **A 2003/382 határozat 4. cikke alapján a felperesre kiszabott pénzbírság összegét 10 080 000 euroban állapítja meg.**

3) **A keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.**

4) **A felperest és a Bizottságot kötelezi saját költségeik viselésére.**

Forwood Pirrung Meij

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. július 8-i nyilvános ülésen.

H. Jung

hivatalvezető

J. Pirrung

elnök

Tartalomjegyzék

Tényállás és eljárás ..... II - 2406

Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás ..... II - 2407

A felek kérelmei ..... II - 2407

A megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelem ..... II - 2408

1. A lényeges eljárási szabályoknak a közigazgatási eljárás során történt megsértésére alapított jogalapokról ..... II - 2408

A Bizottság által a vizsgálat során feltett kérdések jogszerűségéről ..... II - 2408

A felek érvei ..... II - 2408

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2410

A kifogásközlés és a megtámadott határozat közötti összhang a hivatkozott bizonyítékok tekintetében ..... II - 2412

A felek érvei ..... II - 2412

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2414

Bizonyos bizonyítékok felhasználhatóságáról ..... II - 2415

A piacfelosztási kulcs-dokumentumról ..... II - 2416

— A felek érvei ..... II - 2416

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2417

A Dalmine volt igazgatóinak meghallgatásáról készült jegyzőkönyvekről .. II - 2418

— A felek érvei ..... II - 2418

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2420

A vizsgálatot elrendelő 1994. november 25-i bizottsági határozat jogszerűségéről ..... II - 2422

A felek érvei ..... II - 2422

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2424

Az iratbetekintésről ..... II - 2427

A felek érvei ..... II - 2427

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2428

2. Az érdemi jogalapokról ..... II - 2432

A megtámadott határozat tárgyához nem tartozó indokolásról ..... II - 2432

A felek érvei ..... II - 2432

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2434

A megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértésről (az Európa–Japán klub) ..... II - 2434

Az érintett piac és a megtámadott határozat címzettjeinek az e piacon tanúsított magatartása elemzésével kapcsolatos jogalapokról ..... II - 2434

— A felek érvei ..... II - 2434

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2437

A Dalmine-nak a jogsértésben való részvételéről ..... II - 2441

— A felek érvei ..... II - 2441

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2441

A megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértésről ..... II - 2442

A Corus és a Dalmine közötti szállítási szerződés kikötéseiről ..... II - 2442

— A felek érvei ..... II - 2442

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2446

A kartell létezésével és a Dalmine részvételével kapcsolatos jogalapok .... II - 2450

— A felek érvei ..... II - 2450

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2455

Az érintett piaccal és a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértéssel való viszonnyal kapcsolatos jogalapokról ..... II - 2461

— A felek érvei ..... II - 2461

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2462

A bírság megsemmisítése vagy összegének csökkentése iránti kérelemről ..... II - 2466
1. A jogsértés súlyáról ..... II - 2467
Az érintett piac meghatározásáról és a jogsértés hatásairól ..... II - 2467
A felek érvei ..... II - 2467
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2469
A vállalkozások egyéni magatartásának értékeléséről és a vállalkozásoknak a méretüktől függetlenül történő megítéléséről ..... II - 2474
A felek érvei ..... II - 2474
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2476
2. A jogsértés időtartamáról ..... II - 2482
A felek érvei ..... II - 2482
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2483
3. Bizonyos enyhítő körülmények figyelmen kívül hagyásáról ..... II - 2487
A felek érvei ..... II - 2487
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2489
4. A Dalmine által a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködésről ..... II - 2492
A felek érvei ..... II - 2492
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 2494
A bírság kiszámításáról ..... II - 2496
A költségekről ..... II - 2496